MEHMED RAUF

BÖĞÜRTLEN

KAPRA

MEHMED RAUF

BÖĞÜRTLEN

Türk edebiyatının en önemli yazarlarından biri kabul edilen Mehmet Rauf, *Böğürtlen* isimli bu uzun hikâyesinde, tıpkı *Eylül* romanında olduğu gibi psikolojik tahlillere yer vermiş, olaylardan ziyade insanın iç dünyasına yoğunlaşmıştır. İstanbul'da doğup büyüyen Pertev, Büyükada'da katıldığı bir davette karşılaştığı Müjgan'a ilk görüşte âşık olur fakat Müjgan ne daha önce tanıştığı kadınlara ne de diğer arkadaşlarına benzer. Gezintilerde, toplantılarda ve müzik ziyafetlerinde Müjgan'la bir araya gelen Pertev, bütün çabalarına rağmen Müjgan'ın inadını bir türlü kıramaz. Tutkulu bir aşkın ilk adımları olarak görülebilecek bu olaylar, gurur mücadelesine dönüşmek üzereyken beklenmedik bir olayla son bulur.

KAPRA
YAYINCILIK

/kaprayayinlari
/kaprayayinlari
/kaprayayinlari
/kaprayayinlari

ISBN: 978-625-7751-46-9

9 786257 751469

BÖĞÜRTLEN / *Mehmet Rauf*

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Kadir Yılmaz

YAYIMA HAZIRLAYAN
Muhammed Mustafa Albayrak

EDİTÖR
Sevdagül Kasap

SON OKUMA
Emine Hızır

KAPAK TASARIM
FOLX

SAYFA DÜZENİ
Oğuz Yılmaz

BASIM VE CİLT
Repar Dijital Matbaası

BASKI
Kasım - 1. Basım

ISBN
978-625-7751-46-9

SERTİFİKA NO
40675

Kapra Yayıncılık, Repar Tasarım Matbaa ve Reklamcılık Ticaret Limited Şirketi'nin tescilli markasıdır.

Mimar Sinan Mah., Selami Ali Efendi Cad., No: 5 34672 Üsküdar/İstanbul Tel: 0 (212) 522 48 45

© Bu kitabın tüm hakları saklıdır. Tanıtım amaçlı, kısa alıntılar dışında metin ya da görseller yayınevinin izni olmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Mehmet Rauf (1874-1932)

Mehmet Rauf 12 Ağustos 1874 tarihinde, İstanbul'da dünyaya geldi. Babası Kütahya'dan askere gelmiş ve İstanbul'da kalmış bir Türk, annesi ise bir Çerkez'di.

Yazma isteği on yaşlarında başladı. Özellikle o sıralarda, babasıyla beraber gittiği tiyatrolarda gördüğü oyunlar ve okuduğu kitaplardan etkilenerek tiyatro oyunları yazmaya başlamıştı. Fakat sonra romanlara merak sardığı için on iki yaşındayken ilk romanı olan *Denâet yahut Gaskonya Korsanları* adlı cinayetle ilgili bir roman yazdı.

Bahriye Mektebi'ne girdiği zaman İngilizce ve Fransızca öğrendi. Zaten daha önce edebiyata olan merakından dolayı Askeri Rüştiyedeyken Fransızcayı biraz öğrenmişti. Bu sayede okumaya başladığı eserlerle artık cinayet romanlarından soğuyarak Octave Feuillet, Alphonse Daudet, Emile Zola, Gustave Flaubert gibi yazarlardan etkilenmiş ve onların eserlerine benzer eserler yazmaya başlamıştı. Bunların arasında "Canfeza" adlı hikâyesi en dikkate değer olandır.

Mehmet Rauf, Halit Ziya'nın *Nemide*'si yayımlandığı zaman on altı yaşındaydı. Bu eser onu, yeniliği ve güzelliğiyle büyüledi. Sınıf arkadaşlarından İzmirli bir efendi, İzmir'deyken Halit Ziya'nın talebesi olmuştu ve bu efendide eski *Hizmet* gazetesinin koleksiyonu vardı. Mehmet Rauf bunların içinde Halit Ziya'nın bütün eserlerini tefrika edilmiş buldu. Bunlar "Bu muydu?", "Heyhat!", "Bir Ölünün Defteri", "Ferdi ve Şürekâsı" ve birçok makaleden oluşuyordu. Hepsini büyük bir tutkuyla okuduğu zaman Halit Ziya'ya bir mektup yazdı.

Böylece aralarında bir yazışma başladı. Bu sırada Mehmet Rauf, yazmış olduğu "Düşmüş" adlı uzunca bir hikâyeyi Halit Ziya'ya göndermişti. Halit Ziya da bunu *Hizmet* gazetesinde yayımladı. Mehmet Rauf'un ilk dikkate değer basılı eseri, bu hikâyesi oldu.

O yıllarda İstanbul'da *Resimli Gazete*, *Mektep* gibi dergiler yayımlanıyordu. Mehmet Rauf'un bunlarda üç, dört küçük hikâyesi daha yayımlandıktan sonra, 1894/1895 senesinin yazında, Halit Ziya'nın aracılığıyla *Garam-ı Şebab* romanı, *İkdam* gazetesinde tefrika edildi.

O sırada Hüseyin Cahit, Mehmet Cavit ve birkaç arkadaş ile *Mektep Dergisi'*ni yayımlamaya başlamışlardı. Mehmet Rauf, dergide düzenlenen bir yarışma aracılığıyla onlarla tanıştı. Fakat, Hüseyin Cahit ve Mehmet Cavit, dergi müdürüyle ilişkilerini kesip çekildikleri için dergi Cenap Şehabettin tarafından yayımlanmaya başlanmıştı. Bir süre sonra Cenap Şehabettin'in de görev gereği Hicaz'a dönmesiyle dergi Mehmet Rauf tarafından devam ettirildi.

Mehmet Rauf, *Mektep* dergisiyle meşgul olmaya devam ederken yine Halit Ziya'nın aracılığıyla Tevfik Fikret'le tanışmış, *Servet-i Fünûn*'a da girmişti. 1899/1900 senesinde Hüseyin Cahit'in tercüme ettiği, o zamanki hükümet tarafından tehlikeli bulunan fikirleri içeren bir makaleden dolayı *Servet-i Fünûn* tatil edilinceye kadar Mehmet Rauf, yazdığı mensur şiirler, hikâyeler, romanlar, edebi incelemeler, eleştiriler ile kendisini tanıtmış ve *Servet-i Fünûn*'da tefrika edilmiş olan *Eylül* romanıyla, mensur şiirlerinden ve bazı hikâyelerinden oluşan *Siyah İnciler* yayımlamıştı.

Servet-i Fünûn, beş-on gün tatil edildikten sonra tekrar yayımlanmasına izin verilmişse de eski yazarların yazı yazmaları yasaklanmış olduğundan, Mehmet Rauf da diğer arkadaşları gibi Meşrutiyet'in ilanına kadar hemen hiçbir şey yazmadı.

Meşrutiyet'in ilanıyla birlikte senelerce tembellik içinde uyuşmuş olan kalemini tekrar eski kuvvetiyle kullanmak için pek de acele ettiği söylenemez. Daha sonra eski küçük hikâyelerinden "İhtizar", "Âşıkane", "Son Emel" adlı eserleriyle öncesinde *Servet-i Fünûn*'da tefrika edilmiş olan *Ferda-yı Garam* romanını kitap şeklinde bastırdığı gibi, yeniden *Genç*

Kız Kalbi, *Menekşe* adlı romanlarla *Pençe*, *Cidal*, *Ferdi ve Şürekâsı*, *İki Kuvvet* adlı tiyatroları yazmış ve bastırmıştır. Yalnız *Menekşe* bazı sebeplerden dolayı tamamlanmamış olarak basıldı.

Ayrıca Mehmet Rauf, eski bir dostuyla ortak olarak, hanımlara mahsus *Muhasin* isimli bir dergi yayımlamaya teşebbüs etmiş, fakat birçok çaba ve yardıma rağmen bunu devam ettiremeyip on iki sayı yayımlayarak bir seneyi tamamladıktan sonra kapatmaya mecbur kalmıştır.

Edebi Kişiliği

1874 yılında doğup 1932'de yine İstanbul'da ölen Mehmet Rauf, Edebiyat-ı Cedide veya Servet-i Fünûn edebiyatının üstatları arasında sayılır. Bu edebiyatın en güzel örneklerinden biri de Mehmet Rauf'un yazdığı ve ilk defa *Servet-i Fünûn* dergisinde tefrika ettirdiği *Eylül* romanıdır. Bu roman, tasvirlerinin kuvveti, üslubunun güzelliğiyle birinci derecede bir edebî eser olarak tanınmış ve kendisinin de *Eylül* yazarı Mehmet Rauf olarak şöhret bulmasını sağlamıştır. Bundan sonra, özellikle 1908 yılındaki Meşrutiyet'in ilanından sonra daha serbest olarak yazı hayatına atılmış, çeşitli gazete ve dergilerde makaleler, hikâyeler, piyesler yazarak memleketin belli başlı yüksek ediplerinden biri olmuştur. Yalnız, "Zambak" adıyla imzasız yayımladığı bir hikâye müstehcenliği dolayısıyla mahkemeye verilmiş ve bu yüzden bahriye zabitliğinden ayrılmaya ve hayatını tamamen yazı yazarak kazanmaya mecbur kalmıştır. Hayatının son günlerinde ağır hastalıklar ve sıkıntılar geçiren Mehmet Rauf, edebiyat dünyasına pek çok eser bırakarak 1932'de vefat etmiştir.

Mensur Şiirler

Siyah İnciler, Sonbahar (Basılmamıştır.)

Romanlar

Eylül, Ferda-yı Garam, Karanfil ve Yasemin, Son Yıldız, Genç Kız Kalbi, Menekşe (tefrika), Harabeler, Kâbus (tefrika), Define, Kan Damlası, Böğürtlen, Halas, Yara

Küçük Hikâyeler

Âşıkane, Pervaneler Gibi, İhtizar, Safo ve Karmen, Kadın İsterse, Ezhar, Üç Hikâye, Son Emel, Gözlerin Aşkı, Eski Aşk Geceleri, Bir Aşkın Tarihi, Hanımlar Arasında, İlk Temas, İlk Zevk, Aşk Kadını

Piyesler

Pençe, Kamçı, Ferdi ve Şürekâsı, Yağmurdan Doluya, Sansar, Diken, Son Yıldız (Basılmamıştır.), Pembe Köşk, Amca Bey, Evlat Acısı

Dergiler

Muhasin, Hikâye Külliyatı, Süs, Nevsal

BİRİNCİ KISIM
İlk Karşılaşma

Biz daha Kalipso Oteli'nin önüne gelmeden, iskele tarafında bir otomobil borusu ötüyordu. Köşcyi döner dönmez, arabayla karşı karşıya geldik. Şahane bir arabada göze ilk çarpan, hayal ötesi bir dünyanın mahlukları duygusunu veren beyazlar giymiş, üçü de birbirinden güzel, birbirinden şık üç genç hanım... Bunlar, yanımda Nihat'ı görünce, güzel yüzlerinde fevkalade içten, coşkulu, alakalarını gösteren tebessümler doğdu. Üçü de ellerini hızla sallayarak onu selamladılar. Nihat, "Vay, le truva gras!"[1] dedi ve pek samimi işaretlerle karşılık verdi. Bu samimilik o kadarla kalmadı. Otomobilden daha parlak bir alakayla taçlandırdı. Genç hanımlar, arabalarını durdurarak onu yanlarına çağırdılar. Nihat koşarak gitti. Hararetli bir gülüş, uzaktan gördüğüm kadarıyla aralarında cilveli, gamzeli bir konuşma sürüp gidiyordu. Sonunda, başlar bana döndü. Benden söz edildiğini anladım. O anda Nihat, eliyle beni çağırdı. Bu güzel hanımlarla tanışacağım ümidiyle ilerledim.

Otomobilin önüne gittiğimde Nihat, tanıştırma törenini yalnız benim adımı söyleyerek yerine getirdi. Nihat'ın adımı söylemesiyle, "le truva gras"ın üçünün de dudaklarında renkli bir tebessüm dalgalandı. Başlar hafifçe eğilerek selamıma karşılık verildi. En büyükleri, benim gelişimle ortaya çıkmış duygusunu veren yarı resmi bir tavırla, "Demek bu gece bekleriz," dedi ve bana dönerek, "Beyefendi de lütfen gelirlerse, pek seviniriz," diye ekledi.

1 Les Trois Grâces (Fr.) Yunan mitolojisinde, insanlara güzellik ve çekicilik bahşeden üç güzel kız kardeş ve tanrıça. Yazar roman boyunca, bu üç kızın ailesinden bahsederken, "graslar" sözcüğünü kullanıyor. (e.n.)

O zaman Nihat, ne düşündüğümü izah etmemi ister gibi baktı. En küçükleri olduğu anlaşılan, açık ela gözleri şeytanlık şimşekleri dolu, kalınca dudakları sürekli gülümsüyor duygusu veren pek işveli bir tebessüm goncasıyla çiçeklenmiş küçük hanım, "Artık bu kadar naza dayanamayız, Nihat Bey," diye sitem etti: "Arkadaşım var dediniz, o da çözüldü. Hâlâ bu tereddüt ne demek oluyor?" Ve bana dönerek, tebessümü daha derinleşmiş, gözleri daha canlanmış bir şekilde bana doğru koşarak kalbimi ele geçiren sıcak ve etkili bir sesle, "Değil mi beyefendi?" diye sordu.

Benim neden söz edildiğini pek anlamadığımı gören en büyükleri izah etti: "Nihat Bey'i hiç beklemezken, burada birdenbire böyle ele geçirmek, bizi pek sevindirdi. Bu akşam köşkte misafirlerimiz olduğu için, onun da gelmesini rica ettik; birlikte olduğunuzu söyledi. Artık sizinle de tanışmak mutluluğuna erdiğimiz için, birlikte gelmenize bir mani kalmamış demektir. Lütfen davetimizi kabul edin."

Ben, duyduğum gönül borcunu dile getirmek için, hem Nihat'ın adına hem de kendi adıma teşekkür ettim. Beyaz eldivenli ellerini sıktık ve şuh tebessümleriyle içimiz renklenmiş, aydınlanmış bir şekilde oradan ayrıldık.

İlk sözüm, "Kim bunlar Allah aşkına?" oldu.

Nasıl anlatacağını arıyormuş gibi, kısa bir tereddütten sonra, binbir anlamla dolu bir dudak hareketiyle yalnızca, "Onlar..." dedi.

"Kim onlar?"

"Canım, demin söyledim ya! Le truva gras... Efsaneler devri için le truva gras denilen güzellik tanrıçaları neyse, kutsal 1923 yılında, İstanbul'un yüksek zevk hayatı için de bunlar odur."

"Bunları nerede tanıdın?"

"Hilâl-i Ahmer[2] balosunda, Pera Palas'ta."

2 Kızılay'ın eski adı. (e.n.)

"Pek az zamanda bu kadar samimiyet?"

"O zamandan beri, pek çok ilişki sonucu... Önce, baloda tanıdım. O gece o kadar içli dışlı olduk ki, beni evlerine davet ettiler. Bir anda hayatlarına atılmıştım; ama onların hayatı deyince, iyi anlamalı..."

"Babaları kim?"

"Bilmem. Salonlarında bazen babaları ya da ağabeyleri olabilecek erkekler gördümse de..."

"Bu nasıl şey Allah aşkına? Babalarını tanımadan, evlerine nasıl girip çıkabiliyorsun?"

"Canım, üzümünü ye bağını sorma, demezler mi? Zaten bu mümkün değil ki! Karşında, en nefis cinsinden üç salkım var. Sonra, yalnız bunlar da değil. Her gün binbir insanla dolup boşalan bu salon bir dünya, bir âlemdir. İnsan, sokakta rastladığı herkesi tanımak ister mi? İstese de zaman bulur mu?"

Başımı salladım, "Anlamıyorum," dedim.

"Elbette anlayamazsın," dedi. "Bir kez bunlar, baştan aşağı bir sır, bir harikadır. O kadar samimi göründükleri hâlde, prensip olarak her şeyleri kapalıdır. Bu kapalı şeylere karşılık tebessümleri o kadar açık, alakaları o kadar çok ki, insan fazlasını merak etmeye gerek duymuyor; bağdan bahsetmeyi unutup üzümüyle yetiniyor."

Nihat'ın bilerek sırlara boğduğunu anladığım bu hanımlar, benim son derece ilgimi çekmişlerdi.

"İstanbul'un neresinde otururlar?"

"Nişantaşı'nda, büyük bir apartmanda."

"Eee burada?"

"Ada'ya yaz için gelmiş olacaklar," dedi. "Ben on beş gündür, ziyaretlerimi seyrekleştirmiştim. Bilmiyorum."

"O kadar temastan sonra, böyle çekilmenin bir sebebi var mı?"

Belli belirsiz bir tebessümle, "İhtimal..." dedi.

Nihat, her şeyi gizemli bir şekilde anlatmaktan hoşlanır; en sıradan şeyleri coşkuyla abartarak boğmayı sever bir tabiatta olduğu için, anlattıklarından bazılarını eleyerek anlam çıkarmaya çalışıyordum. Fakat geriye kalan her şey yine de şaşırtıcı bir anlam ifade ediyordu.

Cevap vermek istemediğini görünce, başka cepheden saldırıya geçtim.

"Pek zengin olacaklar," dedim.

"Evet, bitmez tükenmez bir varlıkları var: Kumar!" diye cevap verdi.

"Nasıl kumar?" diye sordum.

"Basbayağı kumar; yani kâğıtla para kazanma oyunu."

"Kâğıtla para kazanma oyunu, aynı zamanda çoğu zaman para kaybetmek musibetiyle biter. O zaman ne yapıyorlar?"

"Bunlar için değil," diye karşılık verdi. "Bazı insanlar, daima kaybederler, bazıları bazen kazanır, bazen kaybeder; bazıları ezeli bir lütufla her zaman kazanırlar. İşte, bunların üçü de her zaman kazanan talihlilerdendir. Üçü de korkunç bir şekilde cesur oynarlar. Muhtemelen sonunda kazanacaklarından emin oldukları içindir. Kâğıt, bunların elinde, her zaman emirlerine itaat eden bir esir gibidir. Elleri, her kâğıdı sadece dokunarak tanır, ölçer, biçer, öyle çeker ve bilir. Çoğu zaman kendi sermayeleriyle oynamadıkları için, zarardan etkilenmediklerini de hesaba katmak gerekir."

"O hâlde bunların apartmanı, Rocambole[3] romanlarındaki batakhanelerden biri."

3 Pierre Alexis Ponson du Terrail adlı Fransız yazarın yarattığı bir karakter. (e.n.)

İskeleye inmiştik. Yanımıza bir ahbap geldiği için, konuşma orada kaldı. Ama ben, sonsuz bir merakla tutuşmuştum. Nihat yanımıza gelen kişiyle konuşuyor, ben, düşünce ve hayalimde, onlarla meşgul oluyordum.

Herhâlde bir iki saat sonra, onları yakından görüp her şeyi anlayacaktım.

Gece, yemekten sonra Nihat'la küçük bir bahçe içindeki köşkün kapısından girdiğimiz zaman, alt katta, sağda ve soldaki büyük salonlarla antreholün[4] bizden önce gelenlerle dolduğunu gördük. Orada burada, koltuklarda, kanepelerde, kadınlarla erkekler birbirinden ayrı, ikişerli üçerli takımlar oluşturmuşlardı.

Girdik. İlk izlenim, soğuk bir yabancılık oldu. Çünkü karşımızda tanıdık kimseyi bulamadık. Fakat Nihat, evin hayatına alışkın bir tavırla, sağa sola bakarak ilerledi. Bir köşede, küçük kız kardeşinkine benzettiğim bir müzik sesi, yerinden kımıldamaya gerek görmeksizin, sadece uzaktan, "Bonsuvar[5] Nihat Bey... Bonsuvar beyefendi... Buyurunuz!" dedi. Sonra daha yüksek bir sesle içeriye doğru, "Şeküre, Nihat Bey'le Pertev Beyefendi geldiler. Bu yana bak!" diye haykırdı.

Sesin geldiği tarafa baktım. Küçük kız kardeş, ara sıra yüksek kalpağıyla vapurda gördüğüm bir zabite[6] pek samimi bir tavırla sokulmuş, konuşuyordu. Tam bu esnada, heyecanlı bir telaşla en büyük kardeş Şeküre Hanım koştu, bizi karşıladı. İpek kadifeden bir kumaş duygusu veren güzel elini uzatarak, sevinç dolu bir kahkahayla, "Gelmeyeceksiniz diye nasıl korkuyordum![7]" dedi.

Şeküre Hanım, yarı dekolte açık, yeşil bir elbise giymişti. Omuzlarına kadar açık olan kollarıyla gerdanı, özellikle

4 Apartman daireleri, binalar, satılık iş yerleri ve türevleri gibi taşınamaz mülkiyetlerin giriş kısmında bulunan bölüme verilen ad. (e.n.)

5 Bon soir (Fr.): İyi akşamlar. (e.n.)

6 Subay. (e.n.)

7 Orijinal metinde "bekliyordum" olarak geçen kelime, metnin anlamına göre "korkuyordum" olarak değiştirilmiştir. (e.n.)

ensesi, balmumundan dökülmüş denecek kadar ölçülü ve pırıltılıydı. Açık kestane saçları, küçük bir şinyonla[8] ensesini süslüyor, alnının üzerinde ve şakaklarında ufak dalgalar hâlinde havalanmış saçlarıyla, kıvılcım dolu gözleriyle, çapkın ifadeli binbir anlam, binbir cazibeyle ha- lelenmiş etli dudaklarına rağmen, yalnız gözlerinin saf bakışıyla, ilk görüşte pek masum bir çocuk hissi veriyordu.

Bizi götürdü. Hasır bir masanın çevresine dizilmiş koltuklara oturttu. Bir Japon kâsesindeki sigaralardan ikram etti. Masaya dayanmış, bir sigara da kendisi yakarak, "Akşamüstü sormayı unuttum, Nihat," dedi. "Otelde misiniz, yoksa ayrı bir evde misiniz?"

Nihat, "Ne o, ne o..." diye cevap verdi. "Bir iki gece için, beyefendiye konuk geldim."

Kız, fevkalade çekici bir tavırla sigarasının dumanını savurarak, "Ooo, işte o fena! Ben de yaz için sen Ada'ya geldin diye ne kadar sevindimdi."

Nihat, hemen sevindirici haberi verdi, "Fakat akşamüstü Pertev'le, Dil'e[9] kadar gittik, geldik. O kadar hoşuma gitti ki, bir süre kalmak istemiyor değilim. Ve elbette siz de buradasınız..."

Kız, şuh bir şekilde gücenerek ısrar etti, "Bu lütuf bizim için mi, yoksa Dil için mi?"

Nihat, hissedilmeyecek şekilde gizli bir işaretle sadece, "Size bağlılığım pek eskidir. Samimiyetimden eminsinizdir," diye cevap verdi.

Şeküre Hanımefendi, bu cevabı pek beğenmemiş gibi, sözü değiştirmek istedi, "Konyak mı, likör mü?" diye sordu ve cevap beklemeden, bir yanda kendi kendine oturmuş bir genç kıza, "Müjgan, bize içecek bir şey getir!" diye seslendi.

8 Chignon (Fr.): Bir saç modeli. (e.n.)
9 Büyükada'da bulunan Dilburnu Tabiat Parkı. (e.n.)

Müjgan (Bir hanım mı, hizmetçi mi? Hizmetçi olsa, konukların arasında oturmazdı. Hanım olsa bu denli soğuk bir emre maruz kalmazdı) kalktı, dipte kayboldu.

Biraz sonra, likör şişesi ve kadehlerle ufak bir tepsi getirdi.

Bu, daha yirmisine gelmemiş, güzel görünmek için süslenmemekle beraber, dargın gibi donuk bakan açık kestane gözlerinden bir şiiri andıran ve ebediyen süreceği izlenimini veren bir kırgınlık belirtisiyle kıvrılmış dudaklarından, tayin edilemez dokunaklı, anlaşılmaz ama cazip bir sihir anlamı taşan birisiydi.

Nihat büyük bir sevinçle, "Vay, Müjgan Hanım! Nasılsınız? Umarım, iyisiniz? Bakın, Ada size ne kadar yaramış... Adeta toparlamışsınız. Artık hastalık tümüyle geçti ya?" dedi.

Genç kız, cevap vermekten aciz bir utangaçlıkla tebessüm etti. Göz ve dudaklarındaki derin sihirli anlam, bu tebessümle, bütün şaşaasıyla ortaya çıktı. Nihat, bana dönerek, "Müjgan Hanım, evin çok sevilen çocuğudur," dedi. "İstanbul'dayken, zatürreden uzun süre hasta yattı... Ama çok şükür, tehlikeden kurtuldu. Bak, hatta sağlığına o kadar kavuşmuş ki!"

Büyülü dudaklarda, aynı tebessüm cevap veriyordu. Ben, bekleyeceğini gördüğüm için, elimdeki likörü içip bitirmeyerek onu karşımda tutmaktan derin bir haz duyuyor ve içmeyi bilerek geciktiriyordum.

Ufak tefek olmakla beraber bir kadın için tam orantılı bir vücudu vardı. Dışarıdan bakıldığında daha çok zayıf denilebilecek vücudunda, bluzunun altından canlılığı derin bir zevkle dikkati çeken zengin göğsü ve dış hatlarını gizleyerek süsleyen dolgun kalçalarıyla, nefis bir beden örneği gösteriyordu.

"Evet, hiç yataktan yeni kalkmışa benzemiyorlar," dedim.

Gözü kısa bir an bana çevrildi. Bu gözlerin yırtıcı derinliğinden kaynaklanan haşin bir hisse kapılıp titredim. Nihayet, ne yazık ki, likörü bitirmek, kadehi verip bu çekici kıza

veda etmek gerekti. Bu esnada, yan salonlarda poker partileri başlamış, Şeküre Hanım'la Nihat'ı çağırıyorlardı. Ortalık karıştı. Oynamak isteyenler ayağa kalktılar. Kenar salonlara yürüdüler. Nihat bana, "Senin canın sıkılacak, ama izlersin," dedi.

Şeküre Hanım, "Nasıl? Pertev Beyefendi oynamaz mı?" diye sordu.

"Bilmem ki, oynayayım," diye cevap verdim.

İnce bir kahkahayla, "Eğer engel buysa, öğretiriz," dedi.

"Öğrenmek de istemiyorum, hanımefendi. Çünkü birkaç tecrübede kumarda kazanamayacağıma emin oldum ve meşhur darbımeselin[10] bahsettiği ümitle yetinmeye karar verdim."

Nihat ekledi: "Evet, kâğıt oyunundaki zarara karşılık, aşk oyununda kazanma ümidi," diye güldü.

Şimdi yan salonlarda, küçük masalarda dörtlü beşli poker partileri oluşmuştu. Şeküre Hanım, Nihat'ı o tarafa doğru götürürken, bana zengin ve işveli bir gülüşle, "Yalnızlıktan canınız sıkılırsa, bunu da bilançonun zarar sütununa kaydedersiniz. Herhâlde bizde kabahat yok," dedi.

***

Onları, oyun masalarına kadar takip ettim. Arkalarında ayakta dururken, Müjgan Hanım'ın bu hayat dolu ve cazibeli eğlencelere karşı ilgisiz, bir yanda tek başına oturduğunu gördüm. İlk hamlelerde sihirli tesirini pek hararetle hissetmiş olduğum bu genç kıza sıcak bir şekilde yaklaştım, "Siz de benim gibi oynamıyorsunuz, Müjgan Hanımefendi?" dedim.

Benim kendisiyle konuşmamı hiç beklemiyormuş gibi, hayret eden, iri gözlerini kaldırarak baktı. Dudakları tereddüt içinde, hüzünlü bir tebessümle açılmak istiyor göründü. Yüzünde hafif bir buğu uçtu ve bir şey söylemeden, yalnız gözlerindeki "Evet!" tasdikiyle yetindi.

10 Atasözü. Burada, "Kumarda kaybeden aşkta kazanır," sözüne bir telmih var. (e.n.)

"Müsaade ederseniz, biz de burada bir mükâleme[11] partisi oluşturalım."

Biraz kımıldanarak bana doğru yürüyor gibi davrandı. Ondan belirli bir cevap alamayacağıma emin bir hâlde, "Siz de benim gibi, oyun sevmiyorsunuz sanırım," dedim.

Kuru kuru, "Ben, hiçbir şey sevmem," cevabını verdi.

Kendisinden ilk işittiğim bu söz, varlığının sihir ve gücüyle, elimde olmadan beni kendisine çeken ve ikaz eden bu genç kız, gerçekten şaşırtıcıydı.

"Çok garip!" dedim. "Öyle bir yaşta bulunuyorsunuz ki, her şeyi sevmeniz gerekir. Dünya şık, güzel ve pek caziptir. Gençsiniz, güzelsiniz, şairane bir yaradılışınız var. Bu yaşta ve yaradılışta her genç hanım için hayat sadece tebessüm, sadece ilgi ve sadece saadettir," dedim.

Alınmış bir tavırla, "Ben, hiçbir şeye ilgi duymuyorum," dedi.

Ve gözleri uzak bir köşeye akmış, dudakları bir gücenmeyle gamlanmış, göğsü derin bir hareketle kabarmıştı.

O zaman, Şeküre Hanım'ın yarı buyurgan tavrını, kendisinin evdeki silik konumunu düşündüm. Sönük, ezilmiş bir konumda olduğu ve bunu kendisinin de takdir ettiği fikriyle sarsıldım ve bu yolu eşelemek istedim: "Hayır, Müjgan Hanım, beni yanlış anladığınızı görüyorum. Muhtemelen hayat tarzınızdan, hayatın size bahşettiği fırsatlardan dolayı durumunuzdan memnun olmayabilirsiniz. Ben, bundan ve bunlardan değil, şiirsel büyüleyiciliğinizin size vaat ettiği gelecekteki saadetten, güzelliğinizin pek kolayca temin edeceği parlak emellerden söz ediyorum. Derin, şairane bir çekiciliğiniz var. Bu çekicilik, size öyle güler yüzlü ufuklar açabilir ki..."

Acı bir hayretle büyümüş gözlerle beni dinliyordu. Sözlerimin onu memnun edeceğine, gücendirdiğini görüyordum.

11 Karşılıklı konuşma. (e.n.)

Anlamıyordum ki! Evdeki tabii vaziyeti; esrarengiz ve büyülü çekiciliğine rağmen onu, etrafında uçuşan parlak kelebeklerin hasretinden uzak mı tutmuştu? Genç kız, içinde yaşadığı bu zengin maceralı ve bağımlı hayatında, başkaları hakkında parlak tezahüratına şahit olduğu âşıkların kendisi için görünmeye değer olmadığından mı karamsarlıkla kavrulmuştu?

O zaman, bu vahşi cazibeli genç kızın, hiç beklemediği derin ve şairane bir aşkla hayalini, kalbini ve hayatını süslemek isteği, derin bir emel ve hülya hâlinde ruhumu kavradı.

Evet, sönük ve mutsuz bir yaradılıştı. Ama özellikle beni büyüleyen gizli cazibesiyle, müsaadesiz ve zulümkâr hayatının acılığı ve hasretiyle pek erken zehirlenen ince ruhu, beni şiddetli bir hummayla ona çekiyordu. Kendi kendime, bu hayal dolu emeli, bu seneki hayatım için zengin ve parlak bir hedef olarak tayin etmek, hoşuma gitti.

Düşündüm ki, bu emeli ona şimdi, şurada hissettirirsem, şüphesiz memnun olacak, ömründe, anlaşılan hiç kimseden görmediği bu tutkuyla, bu el değmemiş ruhunda, kendiliğinden bir temayül canlanacaktı.

Bu umutla, "Mesela sizi temin ederim ki, bir tebessümünüz bütün hayatımı ayaklarınızın altına sermeyi, benim için en büyük mutluluk hâline getirir," dedim.

Bir kamçı darbesi almış gibi, şiddetle silkindi. Aşağılanmış bir azametle fırlayarak, tek bir söz söylemeye bile tenezzül etmiyormuş gibi, büyük bir kızgınlıkla kapıya doğru süzüldü; çıktı gitti.

Orada donmuş bir hâlde, taş kesilip kalmıştım. Gayriihtiyari, bu aşağılayıcı hareketin kimse tarafından görülüp görülmediğini anlamak için sağa sola baktım. Herkes, oyuna dalmış bir şekilde kendi âlemindeydi. Ne yapacağımı bilemeden kalktım, oyunculara doğru yürüdüm.

Ruhum, azgın fırtınalarla altüst bir hâldeydi. Ah, ne anlaşılmaz, ne gizemli bir genç kızdı, ya Rabbim! Başka herhangi bir kadının memnuniyetle kabul edeceği, kabul etmese bile, herhâlde nazik bir şekilde iade edebileceği böyle bir teklifi, kırgınlık ve öfkeyle reddetmek? Bu nasıl bir mahluktu?

Her şeyden önce, hakkında Nihat'tan adamakıllı malumat almak, bu malumat üzerine karar vermek gerektiğini gördüm. Bunun için, bu meseleyi düşünmeyip oyunla meşgul olmaya, oyuncuları izlemeye karar verdim.

Oyun masaları, tam karışıklık içindeydi. Partiler coşmuş, oyuncuların önleri fişlerle kabarık, alavere[12] koyulmuştu. Nihat'ın oynadığı masaya yaklaştım. Şişman bir Ermeni kadınla ufak tefek, kıranta[13] bir beyin karşısında, Şeküre Hanım'ın yanında... Başka bir masada, küçük kız kardeş, daha önce sözünü ettiğimiz kalpaklı zabite refakat ederek, pek kızışmış bir oyunu idare ediyor ve oynuyorken, mütemadiyen heyecanlı sesler çıkararak, sesiyle bütün odaya hükmediyordu.

Gözlerimle, ortanca kız kardeşi aradım. O, kardeşlerine göre daha ılımlı görünüyor, neredeyse soğuk denilecek kadar sessiz, masasında kâğıtlarla meşgul oluyordu. Önündeki fişler, gösterişli bir küme oluşturmuştu.

Oyun masalarının başında durduğum ve kısmen meşgul olabildiğim az zaman içinde, Nihat'ın tabiriyle "le truva gras", mütemadiyen kazanıyorlardı. Özellikle ortanca kız kardeş, bir heykel sessizliğiyle, sürekli önüne fiş topluyordu. Nigâr'ın heyecanının, isyanının, çığlıklarının sonu gelmiyordu. Şeküre ise dalgın, temkinli, muhteris bir oyunla partiyi yönetiyordu.

Gözlerim şimdi oyunculardan ve masalardan eşyalara çevrilmiş; perdeleri, koltukları, duvarlardaki resimleri incelemeye koyulmuştu. Bunlar, ince bir zevk, yerinde bir seçimden çok, bir salonda bulunması gereken, teferruatlı, alelade

12 Alım satım yoluyla bir şeyin elden ele geçmesi, alma satma işi. (e.n.)
13 Saçı sakalı ağarmaya başlamış orta yaşta erkek. (e.n.)

ve rastgele seçilen anlamsız şeylerdi. Bir ev sahibinin kişiliğini, her şeyden çok eşyası, özellikle bu eşyanın düzeni ve yerleştirme şekli kadar hiçbir şey tam olarak göstermez. Bu eşya, "le truva gras"ın kıyafetlerinde beliren güzellik ve incelikten, merak ve özenden hiçbir iz taşımıyordu.

Yorgun görünen yastıklar, bezgin döşemeleriyle bu maun kanepeler, çeşitli örgü kumaşlarla, ponponlu, kenarlı, arkalıklı koltuklar! Özellikle orta masanın üstündeki büyük Amerikan lambası, etrafındaki küçüklü büyüklü, şekil şekil fotoğraflı çerçeveleri, yerdeki küçük kilimler, sonra pencerelere gelişigüzel iliştirilmiş eski Hereke kumaşından perdeleri, her şey, her şeyi... Ailenin tarihe karışmış eski zengin hayatının saltanat artığıyla yetinmek zorunda kaldıklarını ve bu genç hanımefendilerin, kendi zarafet ve güzellikleriyle fakirliği tamir etmeye, yenilemeye hiç heves etmediklerini ilan ediyordu.

"Le truva gras" de, anlaşılan son yılların çoğu genç kızları gibi, şahsi süs ve özel zarafetiyle zevkleri peşinde uçan ve şüpheli gelirleriyle ancak tuvaletlerini ve süslerini temini başaran yeni mahluklardandı. Bu eşyayı bu yıl Ada'ya, gelecek yıl Tarabya'ya, kışın yeniden Beyoğlu'na sürüyüp taşıyarak bir hicran içinde kendilerini kurtarmaya çalışıyorlardı.

Zaten Nihat'ın tarifi de bunların tıpkı bir salon eşyası gibi pejmürde, üzgün yürüyen ve uçan mahluklar olduklarını anlatmamış mıydı?

Eşyaları ve kendileri böyle... Misafirlerine gelince; onlar da kendileriyle uyumlu şeylerdi. Mesela, en ilkel salonlarda bile, böyle küçük toplantılara katılanlar birbirlerini tanır ve tanımayanlar tanıştırılırken, gördüğüm kadarıyla burada takdim kurallarına riayet edilmiyordu. Anlaşılan, buraya gelenler, birbirlerinin kişiliklerinden çok, keseleriyle alakadardı ve anılmaları, değerleri bununla ölçülüyordu.

Masalarda, herkes birbiriyle senli benli konuşuyor, kırk yıldan beri tanışıyormuş gibi görünüyordu. Acaba Nihat hepsini tanıyor muydu? Yabancı olarak içlerinde sadece ben mi

vardım? Erkeklerle kadınların ilişkisi de aynı şekilde sürüyor, kadınlara da erkeklere yapıldığı gibi laubali davranılıyordu. Oyunun sürdüğü saatler süresince partiler değişti, masalar yerinden oynadı! Ama Nigar zabitin, Şeküre Nihat'ın dirseğinden ayrılmadılar. Bunların, birbirleriyle, uzun yıllardan beri ilişkileri olduğu anlaşılıyordu.

Gece yarısına kadar böyle sürdü. Misafirler birer birer çekilerek, ev sahibeleriyle en yakın, en samimi, biri Hristiyan biri Türk beş kadın ve benim de içinde olduğum altı erkek kalmıştık. Oyuna son verildi. Nigar, önündeki fişleri saymış, sevinçle haykırıyordu, "Altmış üç lira! Yirmi lirayla girdik... Demek, kırk üç lira kârdayız."

Şeküre, önündeki kümeyi sayıyordu. Onun fişleri daha kabarık olduğu için, herkes onun hesabını bekliyordu. Sonunda, son fişlere geldi, "Yüz on sekiz, yüz on dokuz... Yüz on dokuzuncu!" diye haykırdı.

Fişler Mahmure Hanım'a teslim edilerek paraya çevriliyordu. Bir süre zararlardan, tavladan, kimin ne kadar kaybedip kimin ne kadar kazandığından söz edildi. Ben, bu sırada Nihat'ı yavaşça bir yana çekerek, "Seninle beş dakika ciddi görüşmek isterim, Nihat," dedim. Açık pencereden balkona çıktık, orada, "Müjgan hakkında bildiklerini, tam bir ciddiyetle söyler misin bana?" dedim.

Yüzünde, anlamlı bir tebessüm dalgalandı.

"Alayı bırak, iş çok ciddi... Esasen, akşamüstü söylediğin sözden, buranın nasıl bir yer olduğunu kısmen öğrendim, ama bu yetmiyor. Onun adına, bana dostça yol göstermen gerekirken, beni yaya bırakıyorsun. Bu bağışlanamaz!" diye yakındım.

"Vay, vay, vay!" diye söylendi. "Bu ne coşkunluk!"

Düzelttim: "Coşkunluk yok. Herkese karşı nasıl davranacağımı bilmiyorum. Kısaca, kim olduklarını belirlersek, yeter. Teferruatlı açıklamalar istemiyorum. Eğer yapmayacaksan, çıkıp gideyim."

İşin ciddi olduğunu anladığı için, "Önce Müjgan," dedi. "Bu ailenin bir akrabasıdır. Babası, mutasarrıflıklarda[14] bulunmuş, sonra bir gün ansızın vefat ettiği zaman, servet bırakmadığı için kızcağız buraya sığınmış. İyi tahsil ve eğitimi vardır. Yabancı hocalardan ders aldığını söylüyorlar. Yalnız eğitim ve öğretimin değil, ancak ve ancak paranın hâkim olduğu bir devirde, özellikle bu ailede ancak bir sığıntı, bir evlatlık mertebesinde kalmış. Bundan dolayı, kimsenin dikkatini çekmemiş. Sanırım, korktuğum gibi senin üzerinde bir tesiri varsa, bu, onun hayattaki ilk başarısıdır."

"Kendisinin böyle başarılara hiç önem vermediği anlaşılıyor," diye cevap verdim.

Gürültülü bir kahkaha attı: "Vay!" dedi. "Tecrübe ettin ha! Fakat bu ne hız, azizim! Korkunç bir adamsın, ha!" dedi.

Sonra ciddileşti, "Onun gururuna hiç önem verme. Asıl kodamanlar o kadar kolayca yola geldikten sonra..." dedi ve sesini yavaşlatarak, "Demin gördün ya, Şeküre Hanımefendi'nin yüz on dokuz buçuk lirası, Nigar Hanımefendi'nin 'Kazandık!' diye ilan ettiği kırk üç lirası hiçbir şeydi. Methi Bey'in sermayesiyle ve yardımımızla topladığı hâlde, bu paranın bir parçasını bile görmeyeceğiz. Mahmure Hanımefendi'nin ne kazandığını, hiçbir zaman, hiç kimse bilmez. Onun kazandığı para her zaman sırdır. Daima kasada bulunduğu için hesabı karışır fakat eminim ki, en çok kazanan odur. Onun kadar kurnazca, idareli oyun oynayan pokerci hiç görmedim. Fakat ne yapalım? Bu iltifatlar bedava olamaz. Bak, sen de göreceksin ya, bu yaşına kadar hakladığının acısını, bundan sonra nasıl haklayacaksın? İnsanı acımasızca soysalar da mükâfatsız bırakmazlar. Sana Mahmure'yi tavsiye ederim. Ada'da sanırım daha kimseyi bulamamış, yanaşırsan aldanmaz, hoş vakit geçirirsin."

Bu sırada, içerideki gramofon sesi işitildi. Bu, bir fokstrot[15] idi. Döndük. Gramofonun ahengine uymuş, salonda

14 Osmanlı yönetim sisteminde sancaktarlığa verilen ad. (e.n.)
15 Eski bir dans türü. (e.n.)

dans ediyorlardı. Nihat'ın Methi Bey dediği coşkulu zabit, genç kızı belinden kavramış, delice bir hareketle oynuyor, döndürüyor, tam bir coşkunlukla dans ediyordu. Biz salona döndüğümüz zaman, oturmuş bekleyen Şeküre, kalkarak Nihat'ı tuttu, onlar da dönmeye başladılar. Öyle ki, gramofonun başında duran ve plak dönüp bittikçe tekrar işleten Müjgan'la benden başka herkes dans ediyordu.

Müjgan'ın yüzü, hâlâ kırgınlık bulutuyla örtülü görünüyordu. Onun kırık varlığını bilmeksizin incittiğimi düşünerek telafi etmek amacıyla yaklaştım.

"Beni affetmenizi dilerim Müjgan Hanımefendi," dedim.

Hâlâ mağlup olduğu kızgınlığına rağmen, şüphesiz beklemediği bu af istirhamını hayretle karşıladı. Hafif bir omuz hareketiyle, "Estağfurullah," dedi.

"Bilmeden söylediğim anlamsız sözlerle sizi rencide ettim. Buna nasıl üzüldüğümü bilemezsiniz."

Yüzünde, yine o perişan tebessüm, bir cevap vermek üzereyken, Methi Bey koştu geldi; gramofonu durdurdu.

"Artık tilki dansı bitti, şimdi maymun dansı başlayacak. Elbette bilirsiniz, fox 'tilki' demektir. Ve şimdi de maymun dansı anlamına gelir."

Çiftler birbirlerine sarılmış, ortada bekliyorlardı. Methi Bey, Müjgan'a,

"Müjgan Hanım, lütfen bir shimmy[16] plağını bulup koyar mısınız?" dedi.

Müjgan, fokstrot plağını çıkarıp bir shimmy plağı koydu ve ilk ezgilerin hakkını vererek yeniden sıçramaya başladılar.

Müjgan'a, "Affettiğinizi benimle dans ederseniz anlayacağım," dedim.

16 1920'lerde moda olan bir dans türü. (e.n.)

Son dakikada bana yakınlık gösteren bir tebessümle aydınlanan yüzü, tekrar birdenbire kararda. Yine askerce bir baş hareketiyle, "Ben dans filan bilmem," diye kesti. Bu cevabın sertliği karşısında altüst olmuş, ne yapacağımı bilemez hâlde kalmıştım. Bu sırada Şeküre, Nihat'la beraber yanımızdan geçiyorlardı. Durdular. Genç kız bana döndü, "Siz bu akşam pek sıkıldınız, beyefendi."

"Hayır hanımefendi. Bilakis pek, pek eğlendim. Huzurunuzda sıkılmak mümkün mü?"

"Dans etmiyorsunuz?"

"Teklifim kabul edilmediği için, açıkta kaldım hanımefendi."

Şen bir kahkahayla, "Teklifiniz kabul edilmediği için mi? Aman, kim o teklifinizi reddeden?" dedi.

Yarı bir hareketle dönüp Müjgan'ı göstererek, "Hanımefendi..." dedim.

Şeküre, alaylı bir tavırla, "Müjgan Hanımefendi sizi reddettiyse, siz beni reddetmezsiniz ya! Nihat izin verir, yalnız benimle oynayın," dedi.

Ben, bu işi daha alaylı telakki ediyormuşum gibi tebessüm ederek, "İyi yürekliliğinize çok teşekkürler ederim ama Müjgan Hanım bir kez reddettiği için, dansa hevesim kalmadı. Hanımefendi, sizin eğlencenize engel olmak istemem. Buyurun eğlencenize devam edin," dedim.

Şeküre, bu alayı büyük bir neşeyle kabul etti. Müjgan'a döndü: "Müjgan, Pertev Bey'i niçin gücendiriyorsun?" dedi.

Müjgan, bir kuş gibi, kırgınlığını göstermeye cesaret edemeyen derin bir suskunluk içindeydi.

"Ben bir şey yapmadım ki!" diye mırıldandı. "O, kendisi darılmış, kendisi kırılmış."

"Nasıl bir şey yapmamışsın? Baksana, Pertev Bey, benimle bile dans etmiyor. 'İlle Müjgan, ille Müjgan,' diyor."

Ben, "Dans bilmiyormuş efendim," diye savunmak istedim.

Şeküre, "Dans bilmez miymiş? Kim demiş? Şeytan gibi bilir," dedi. Sonra Müjgan'a döndü:

"Madem beyefendiyi bu denli büyülemişsin, kesinlikle oynamak zorundasın."

"Benim kabahatim mi?"

"Elbette senin kabahatin! Zavallının gönlünü ele geçirmeseydin."

"Bugüne kadar benim kimseyle dans ettiğimi gördünüz mü?"

"Görmedik ama madem istemiş, oynamalıydın. İnsan incelik gösterir, kabul eder. İki adım sonra, çıkar gider. Hiç misafir gücendirilir mi! Haydi, durma, ayıptır! Hadi!"

O zaman, cesur ve ahenkli bir yürüyüşle, dudakları zorunlu ve hüzünlü bir tebessümle yanıma geldi. İnce beline sarıldım. Göğsüne göğsümün değmesiyle heyecanlandı. Dönmeye başladık ama ne yazık ki pek kısa sürdü. Çünkü biraz sonra, nasılsa yüzüne çevrilen bakışlarımla, gözlerinde iri, acı yaşların toplandığını fark edince, vurulmuş gibi oldum. Bu zavallıyı kendi zevkim ve keyfim için böyle üzüp acı çektirmek, affedilmesi imkânsız bir kötülük gibi göründü. Durdurarak, "Ah, ağlıyorsunuz! Sizi ağlatıyorum! Ne lanet olası bir canavarım!" dedim. Silkindi. Kollarımdan kurtularak, koşa koşa kapıdan fırladı, gitti.

Bu, sadece vahşi değil, aynı zamanda son derece gururlu ve mazlum bir ruhtu. Fakat ne anlaşılmaz şey ya Rabbi, ne anlaşılmaz şey!

Çöktüm, oraya oturdum. Mazlum, bedbaht, daldım. Bir kahkaha sesi kulaklarımı yırttı. Silkindim. Nihat'la Şeküre, yine karşımdaydılar. Şeküre, Nihat'ın kolunda, dans yorgun-

luğuyla ve çarpıntılar içinde, "Bu huysuz, aksi kız, sizi yine bıraktı kaçtı, öyle mi Pertev Bey?" diye gülüyordu.

Nihat, benim cevap vermeme vakit bırakmadı: "Hadi Pertevciğim, biz de çekilip gidelim. Ve bir daha buraya adım atmayalım. Seni bir türlü kırarlar, beni bir türlü üzerler."

Fakat Şeküre, onun kolunu kavrayıp, "Yağma yok, beyefendi!" diye alay etti. "Kırılan her şeyin tamiri mümkündür. Üzmeye gelince, buna kendin de inanmıyorsun ya... Ne istedin de reddettim? Zaten iyi kalplilik hep böyledir. İnsan aksi, asık yüzlü olmalı ki, değeri bilinsin. İşte Müjgan! O bile haddini bilmeden aksilik ediyor ve buna rağmen sevgi görüyor."

Bu son cümle, benim için ateşten bir burgu[17] oldu. Nasıl? Benim bu hareketim, bir sevgi alameti miydi? Yani ben Müjgan'ı seviyor muydum?

"Abartıyorsunuz, hanımefendi. Müjgan Hanım'ı, daha bugün gördüm. İlk defa tanıdım. Bu kadar hızla sevgi olur mu?" dedim.

"Asıl sevgi kayıt ve şart tanımaz, beyefendi!" dedi. "Hiç ummadığınız bir zaman, hiç ummadığınız taraftan esen bir alev gibi sizi yakar, tutuşturur. Aşk zamandan, mekândan, şartlardan ve kişiden bağımsız bir serseridir."

Nihat, şaşkın bir tavırla, "Nasıl, şimdi Pertev Müjgan'a âşık mı oldu diyorsunuz?" dedi.

Şeküre tecrübeli bir ukalalıkla, "Aşk diyemesem de, başlangıcına pek benziyor," dedi.

İtiraz ettim: "Aman hanımefendi, beni tesir altında bırakacaksınız. Rica ederim, şaka yapmayın."

Genç kız, Nihat'ın koluna takılıp onu yeni başlayan bir iskambil oyununa sürükledi ve tatlı bir tebessümle dişlerini göstererek, "Hiç benzemiyor. Ama inşallah şakadır!" dedi.

17 Sert nesnelerde delik açmakta kullanılan, kol ya da elektrik gücüyle işleyen, yivli çelik uçlu aygıt. (e.n.)

İKİNCİ KISIM
Mücadele

Öbür sabah öğleden önce, Nihat'la birlikte köşke davetliydik. Gece veda edip ayrılırken, Şeküre bana pek hoş bir tebessümle, "Siz yarın sabah geliniz, ben işi yoluna koyarım," diye vaat etmişti.

İşi yoluna koymak... Bu kelimelere acaba nasıl bir mana veriyordu?

Ben Müjgan'ın yalnız ruhunu anlamak, varlığına girmekten başka hiçbir şey istemediğim hâlde, acaba o, benim alakamın daha tutkulu bir yönü mü var sanıyordu?

Gece oradan ayrıldıktan sonra, yolda Nihat'tan onların özel hayatlarına dair –bildiği kadar- bazı teferruatlar alabildim. Bu hanımefendiler için, dünyada paradan büyük güç düşünülemezdi. Onlara her şeyi yapmak ve yaptırmak için, ancak son derece zengin ve son derece bir müsrif kadar eli açık olmak gerekiyordu. Hatta Nihat, hiç şüphe etmiyordu ki, Şeküre'nin bana karşı bu gece gösterdiği sıcaklık, maddi durumum hakkında ondan aldığı teminattan kaynaklanıyordu. Çünkü onlar, tanıdıkları bir erkeğin her şeyden önce parasıyla ilgilenir; zengin olup olmadığını merak eder ve bunu öğrenmek isterlerdi.

Gerçi ilk görüştükleri balo gecesinden itibaren, özellikle Şeküre, Nihat'ın karşı konulamaz bir şekilde gösterdiği alaka gibi, ben de kendilerine bu gece özel bir alaka göstermediysem de üç kız kardeşin de zengin erkeklere karşı ister istemez

zayıf, şakacı, kayıtsız ve koşulsuz biçimde uyumlu davranmaları, karakterlerinin bir gereğiydi.

Müjgan, ailede sönük ve sıkışık bir durumda kavruluyordu. Eğer gerektiği gibi giyimine kuşamına özen gösterse, cazibesini göstermek için imkân bulsa, şüphesiz kuzenlerine her bakımdan yetişecek yeteneği varsa da ne yazık ki bu imkânı yoktu ve kız kardeşler de Müjgan'a bu imkânı tanımamaya özen gösteriyorlardı.

Nihat, son söz olarak, "Bunların üçüne de her istediğini bütün sadakatleriyle, bütün sıcaklıklarıyla yaptırabilirsin. Lazım olan şey sadece para, para ve paradır. Acımadan dökmeli, saçmalısın. Hesapsız, her zaman hediyelere boğmalısın. Böyle yaparsan, yalnız Müjgan değil, üçü de kolayca senin elindedirler," dedi.

"Acayip!" dedim. "Mesela Şeküre de mi? Aranızda, pek güçlü bir yakınlık hissediyordum. Sen buna kayıtsız kalabilir misin?"

Hafif bir kahkaha attı, "Aman Pertev!" dedi. "Beni yeni mi tanıyacaksın? Benim bütün kadınlarla, özellikle böylelerıyle ilişkim ancak bir ten hatırasından ibarettir. Bu hatıra, hiçbir zaman daha içeri işlemedi ve işlemeyecek. Yani, eğer hoşuna giderse, istediğin kadar senin olsun. Şeküre'ye gelince, o, bu konuda benden daha keskindir. Bana gösterdiği ilgi, başkalarından çok görünürse de hiç şüphe etmem ki, onun da teninden işleyip kalbine kadar yetişememiştir. Zaten son günlerde onlardan uzaklaşmam da böyle şeylerden doğmuştur. Bana vücudunu bile dirhem dirhem satmak istiyordu. Bunu da mütemadiyen para harcatmak için bir yol olarak kullanıyordu. Ama bu gece, artık meseleyi hallettik. Hem canım, giden para, gelen zevk olsun. Hele böyle kızlarla, değil mi? Şimdi, yarın gidelim onları yalnız bulalım da bak ne şeker şeylerdir. Ne kadar mutlu olacaksın. Fakat darılma ama ne tuhaf bir çocuksun! Yanı başında Mahmure gibi enfes, şahane bir parça beklerken, sen git o pısırık, vahşi kıza tutul."

Şiddetle itiraz ettim, "Tutulma yok Nihat, rica ederim, sen de Şeküre Hanım gibi yanlış anlama. Tutulma yok, yalnız merak var. Mahmure, evet, güzel, yüksek, nadir, arzulu, melek bir kız. Fakat nereye gitsen, az çok farkla birçok benzerine rast gelirsin. Hâlbuki Müjgan öyle mi? O, kendine özgü bir örnek... En özel anlarına kadar açık ve bilinen bu genç kızın yanında Müjgan, meçhul, merak uyandıran, insanı, içyüzünü anlamak için çıldırtacak kadar gizemli, acımasız. Kısaca, nasıl söyleyeyim... Derin, gururlu ve özellikle hassas. Değil mi?"

Nihat, kahkahayla gülüyordu, "Chandelle'in[18] aydınlatma ameliyesini istiyormuş yahu! Ne gizlenmiş yaşlar ne de boğulmuş izzetinefis isyanlarıyla yıkılıyordu!"

Aksiliğe, vahşiliğe elbette hakkı vardı. Hayat onu parlak bir gelecek için hazırlamışken, bu gelecek, elim bir hezimetle harap olmuştu. Bu dudakların tebessüm etmemesinden, bu gözlerin gülmemesinden daha tabii ne olabilirdi?

Sabaha kadar böyle bin tahlil, bin girdap arasında, gözlerimi kapamak mümkün olmadı. Şairane rüyalar kâbuslarla birbirlerine karışıyor, bin karar, yüz bin tereddütle boğuşuyordum. Kendime her gelişimde, saate sarılıyordum. Ah, bir sabah olsaydı!

Sonunda bir zaman oldu ki, uyuyamadığım gibi, hareketsiz yatmam da mümkün olmadı. Fırladım, kalktım. Odamın penceresini açtım, panjurları sürdüm. Sabah oluyordu. Ada'nın zümrüt ufku üstünde pırlanta gibi bir gökyüzü açılmış, mavi renkli bir deniz uzamıştı. Bütün kâinatta, herhangi bir hareket, tek bir ses zerresi bile yoktu. Derin ve gümüş bir uyku ve sessizlik...

Ruhum, o zamana kadar hiç hissedilmemiş bir ferahlıkla aydınlanmıştı. Kendi kendime, "Acaba doğru mu söylüyorlar? Bu, bir aşk mı?" diye sordum.

18 (Fr.) Mum. (e.n.)

Ve onu düşündüm. Şu anda odasında, yatağında, uykulu ve rahat vaziyetle, bütün genç kız hazineleri, güzel kadın servetleri ortaya çıkmış hâlde, kim bilir ne hoş bir manzarası vardı. Acaba dün gece, bir an olsun beni düşünmüş müydü? Nefretle mi yoksa? Ah, onun kalbinde zerre kadar bir ilgi kıpırtısı, bir sıcaklık dalgası yaratmak; işte benim emelim bu, sadece buydu.

Bu, onun, hiç fark etmeden yanından geçen yüzlerce erkek arasında benim kendisindeki gizli şiirselliği, zengin coşkunluğu fark ve keşfettiğimi bilmesini, anlamasını ve benim o erkeklerden farklı olduğumu takdir etmesini istiyordum.

Ama sadece bu hâl, başka kadınların en müsait aşk tezahürlerine erişmekten yüz bin kez daha zor ve belki kesinlikle olmayacak bir şey değil miydi? Ona bu hâli anlatabilmek için, kendisiyle samimi bir hasbihal yapmak lazımdı. Hâlbuki ele avuca girmeyen sert tabiatıyla bu olanaklı mıydı? Sonra onun gururlu ruhunu titretmek? Bunu başarabilir miydim?

Bütün bu tasvirlerle balkonda dolaştım. Sonunda Nihat da uyandı. Kahvaltımızı ettik, yıkandık, tıraş olduk, giyindik; saat dokuza doğru evden çıktık. Oraya gitmek için daha erkendi. Birlikte iskeleye inip gazeteleri gözden geçirdik. Saat ona geldiğinde, Nizam[19] yoluna koyulduk. On dakika sonra, köşkün kapısındaydık.

Hanımların üçü de bahçede bizi bekliyorlardı. Köşkün asıl bahçesi, zengin bir çamlık hâlinde, binanın arkasındaki denize doğru uzanıyordu. Bizi oraya götürdüler. Orada, sık bir çam gölgesinde açılır kapanır koltuklar, hasır kanepeler, hatta hamaklar vardı.

Üçü de son derece neşeliydi. Özellikle dün gece benim Müjgan'la olan durumum onları çok ilgilendiriyor, gösterdiğim bu sıcak alakaya çok şaşıyorlardı.

19 Büyükada'da bulunan bir plaj. (e.n.)

Nigar, dudaklarında ince bir alayla, "Aman pek tuhaf şey! Hiç aklıma gelmezdi," diye bunu tahmin edilemez bulduğunu saklamıyordu.

Mahmure ekliyordu: "Sonra, sersem bu fevkalade alakanın kıymetini anlamıyor ve aksilik ediyor, ha? Ne günlere kaldık, Allah'ım!" diye gözlerini gökyüzüne kaldırıyordu.

Ben, hiçbir fırsatı kaçırmayarak meselenin verilen önemden ayrı olduğunu tekrar tekrar söylüyordum. Onlar, ben söylerken inanmış görünüyorlar, doğal buluyorlar ama bir dakika sonra tekrar bahsederken, yine eski fikirlerini söylemekten geri kalmıyorlardı. Nigar'ın bu konuyu hafife alması beni sinirlendirdiği için, karşılık vermek zorunda kaldım, "Hayır hanımefendi, müsaade buyurun da izah edeyim," dedim. "Öncelikle bu alakaya çok sıcak bir anlam vermek, büyük bir mübalağadır. Sonra bizzat meseleyi ince izah için nasıl anlatayım? Hani büyük bir özenle yetiştirilen çiçekler ve yemişler vardır. Sonra köşede bucakta, çayırların, çitlerin arasında kendi kendilerine yetişmiş çiçeklerle yemişler de vardır. İnsan, o özen gösterilen örneklere elbette hayran olur. Ama doğanın bağış ve özeniyle kıyıda, kendiliğinden yetişmiş olanları da yakından incelersek, ne derin güzellikler keşfederiz. Bazen bir çayır ucunda öyle bir çiçeğe ya da bir çit üstünde öyle bir yemişe rastlarız ki, hayran olmamak mümkün olmaz. O denli cazip ve tatlıdır. İşte, Müjgan Hanım'ı hiç tanımadan, dün gece salondaki davranışlarıyla birden görünce, bana öyle geldi. Onu, önce hiç dikkat çekmeyen ama sonra keşfedilince pek derin güzelliğe, pek olağandışı tada sahip olduğu anlaşılan çiçeğe, bir yemişe... Mesela... Mesela... Ben pek severim: Bir böğürtlene benzettim. Benim bu ilgim, genellikle makul, muteber örneklerden çok, özel bir zevke sahip olduğumu gösterir."

Nigar, "Aaa evet... Pek doğru! Tıpkı böğürtlene benzer. Ama nefisliğinden dolayı değil, yabaniliğinden!"

Ben ısrar ettim: "Hâlbuki sonra Nihat'tan öğrendiğime göre, Müjgan Hanım hiç ilgi ve alaka gösterilmeden yetişmemiş. Yabancı hocalarla öğrenimini tamamlamış, yakın bir akrabanız olarak ailenin önemli kişilerinden olan bir hanım. Sonra, tekrar böğürtlen benzetmesine gelecek olursam, o, zararlı ve yabani değil, özellikle iddiasız ve vakurdur hanımefendi. Özenle toplanıp törenle bir sofrada sunulan turfanda[20] çilek yerine ben böğürtleni tercih ederim. Evet, çilek daha parlak, daha gösterişlidir ama ne yapalım ki pek boldur, pek yaygındır. Hâlbuki bir çitin en uzak köşesinde yetişmiş nazlı, gururlu, yüksek bir böğürtleni düşünün. İşte, Müjgan Hanım'ın kişiliğini, ben böyle anlıyorum. Bazen zevkler, sade bir vakurluğu, şamatalı ve iddialı şeylere tercih ederler."

Bu ders, yeterliydi. Mahmure, durumu kurtarmak için hemen atıldı:

"Evet, böğürtlen vakur ve sadedir. Ama aynı zamanda, yabanilikten uzaktır da denemez. Bence Müjgan'da iki hâl de var; hem vakurluk hem yabanilik."

Ben tekrar başlamak üzereyken, Şeküre araya girdi. Barışçı bir tavırla, "Canım efendim, tuhaf konuşuyorsunuz. Her adam kendinin sultanıdır," dedi. "Demek, Pertev Beyefendi böğürtleni tercih ediyor ve Müjgan'ı beğenmiş. Malum ya, affinite ellecitive[21] diye bir şey var. Zevke karışılmaz. Bizim için yapılacak şey, hepimizin birden, şu aksi kızı yola getirip Pertev Bey'e yardım etmektir. Aman, pek hoşuma gitti! Böğürtlen... Her anlamıyla, Müjgan için hoş bir isim."

"Ha şöyle! Bravo size!" dedi Nihat.

Ben artık, bu resmen ilan edilen âşık rolünü kabul etmek zorunda kaldım.

Nigar da yumuşamış göründü, "Anlaşıldı ama..." dedi. "Anlaşıldı ama... Bu, kolay bir şey mi? Onun ne aksi, ne

20 Mevsimin başında ilk yetişen (meyve, sebze). (e.n.)

21 "Birleşme eğilimi" anlamına gelen "elective affinity" tabiri önce Empedokles, ardından Goethe tarafından kullanılmış ve modern sosyal bilimlerde Max Weber tarafından literatüre kazandırılmıştır.

nemrut, ne yola gelmez mahluk olduğunu yeni mi öğreneceksiniz? Mesela bakın, on oldu, hâlâ hanımefendi kalkmadı. Eminim ki, akşama kadar yatağından çıkmayacak. Odasına kadar gidip çağırsanız bile, hasta olduğunu söyleyecek. Ne nazlı, ne inatçı şeydir!"

Mahmure Hanım, büyük bir incelik gösterdi, "Durun, ben gidip bir bakayım," dedi ve bana dönerek hoş ve dostça bir tavırla, "Emin olun beyefendi," diye ekledi: "Hasta bile olsa, kaldırıp buraya getirmek için elimden geleni yapacağım. O da herkesten çok beni sayar, beni sever. Bundan istifade etmeye çalışacağım."

Nihat, bu tavsiyeyi, ben daha konumunu tayin edemediğimden dolayı, sustuğumu görerek, "Bu lütufkârlığın karşılığını ödemek için, Pertev adına ben üstleniyorum. Sadece ne... Ne? Ne? Siz hemen emrediniz," dedi.

Şakacı bir tarzda soruyordu; ötekiler isyan ettiler, "Yo! Yo! Kabul etmiyoruz!" diye bağırdılar. "Yalnız ona mı ya? Bize de! Bize de!"

O zaman karar verildi. Bir gün, hep birlikte İstanbul'a inecektik. Hanımefendiler, ilk gireceğimiz mağazada, kendilerine ne isterlerse alabileceklerdi. Ben, seve seve kabul ettim. Mahmure Hanım dans eder gibi köşke girdi.

Nigar'la Şeküre, bu arada Müjgan'ın bazı şaşırtıcı olaylarını anlattılar. Şeküre'ye göre o, önceleri hiç böyle aksi ve huysuz değilmiş. Okulun son yılında, babası genç yaşında ansızın ölüp de borcunu ödeme imkânı kalmayarak, dersleri bırakıp okuldan ayrılmak ve kendilerine sığınmak zorunda kalınca, bu darbe onu çok sarsmış. Evin hayatına hiç alışamamış. Kendisine, herkes tarafından gösterilen sevecenliğe ve iyi davranışa rağmen, gittikçe artan bir karanlığa gömülmüş, kalmış. Hâlbuki Nigar, bu düşüncede değildi. Onu, ta küçüklüğünden beri gözlemlediğini; hiç kimseye sokulmayan, herkese sert davranan, durmadan ağlayan bir çocuk olduğunu söyledi.

O sırada Mahmure, köşkün kapısında göründü. Hepimiz, yüzünde bir anlam arayarak bekledik. Gülümsediği için, genç kızı uyandırmayı başardığı anlaşılıyordu. Ama beynim, çırpınmalar içinde bayılıyordu. Heyecanımı artırmaktan tat alıyormuş gibi, bir söz bile söylemeyerek geldi, koltuğa oturdu. Hepimiz merakla yüzüne bakıyor ve söz bekliyorduk. Sonunda sadece, "Şimdi gelecek," dedi.

Nigar, "Nasıl? Nasıl? Nasıl? Gelecek mi?" diye şaşırdı. "Şaştım vallahi! İnanılmayacak şey!"

Mahmure devam ediyordu: "Kendisiyle uzun uzun konuştum, anlattım; razı ettim. Beni kırmayacağından emindim."

Aşırı bir heyecanla kıvranıyordum ve bunda çok haklıydım. Çünkü daha dün tanımadığım bu az rastlanır mahluktan ayrıldığım son dakikadan beri, olaylar ve duygular öyle bir hızla ilerlemiş, öyle şeyler ortaya çıkmıştı ki, bu yeni durumu nefis bir serüven hâline getiriyordu. Önce Şeküre'yle Nihat'ın görüşleriyle bende ortaya çıkmış derin duygular, sonra kız kardeşlerin hepsinin teminat vermesiyle gerçekleşen güven, beni sanki bir aşk mülakatı yap- maya gelmiş konumuna yükseltmiş gibiydi.

Kendi kendime kalsaydım, bugün, muhtemelen onu hiç düşünmeyecek ve unutmuş olacaktım. Bu müdahale, beni iltihap uçurumuna yuvarlamış bulunuyordu.

Ona, yani Müjgan'a gelince, Mahmure'nin söylediği gibi, ilk itiraz hamlesi kim bilir hangi açıklama ve telkinlerle gevşemiş, kim bilir ne gibi düşüncelerin yönlendirmesiyle Nigar'ın "inanılmayacak şey" olarak bulduğu razı olma durumu ortaya çıkmıştı. Demek, şimdi onun bende yarattığı hararetli alakadan ve bunun herkes tarafından aşk kabul edildiğinden haberdardı? Nigar'ın o kadar mübah gördüğü başarı, bu durumu kabul etmek değil miydi? Aman ya Rabbi! Onun şartlı bir şekilde, bu kadar ele gelmesi mümkün müydü?

Gözüm köşkün kapısında, ruhum bütün bu emelin rüzgârıyla uçmuş, varlığım, yanı başımda konuşulan şeylerden uzak, tek başıma bekliyordum.

Sonunda bir an oldu ki, bütün benliğim şakaklarımda toplanmış bir vuruşla sarsılmaya, dövünmeye başladı. Oydu, o geliyordu! Bütün kişiliği, dudaklarında biçimlenen elim, perişan bir tebessüm çizgisinde toplanmıştı. Sendeler gibi yürüyordu. Kendisine dikilmiş bu gözlerde ne anlamlar bulacağı endişesi bütün varlığına hâkimdi.

Ben malum, hadi, Nihat da benden yana diyelim. Hatta Şeküre'nin de karşı olmadığını söyleyelim. Ama elbette Mahmure'nin, hele Nigar'ın epeyce düşman ve mutsuz olduğuna emindim. Hâlbuki kim bilir zavallı kız, onların hepsinden ne onur kırıcı yaralar, ne soğukluk darbeleri almıştı? Bu gözlerde, hiçbir şey olmasa bile, derin bir istihza ve hor görme de mi yoktu?

Ancak bu muteber kız, ateşlerin hedefinde yine de gayet hoş davrandı. Pek tabii bir tavırla ilerleyerek Nihat'a ve bana selam verdi. Hanımlara, dudağının ucuyla, "Bonjour," dedi. Oradaki bir koltuğa ilişti. Eliyle şakaklarında köpürmüş saç dalgalarını düzelterek, Nigar'ın hemen sorduğu bir soruya cevap verip konuşmaya başladı.

***

Nasıl bakıyordum ve o, nasıl nefisti!

Çamların tüllerinden sızan bu haziran sabahına mahsus canlı güneş hüzmelerine dalmış görünen yüzünü ilk kez apaçık ve bütün hatlarıyla görüyordum. İnce ve kestane kaşları, dinlerken, söz söylerken binbir hareketle, binbir hoş anlam ve ifade alıyordu. Bu hareketler, ruhunun dış hayata temas etmesinden kaynaklanan bir şey gibi; aynı zamanda gözlerine, dudaklarına da aynı anlam ve ifadenin renk ve değerini serpiyor; bu donuk, beyaz yüzü çok dalgalı, titrek, şuh ve okşayıcı tebessümlerle, gamzelerle süslüyordu. Ruhu, yüzünde bütün

inceliğiyle titriyordu. Sonunda dinlemekten ve konuşmaktan boş kaldığında, bütün bu çekici teferruatların hepsinde, gece fark ettiğim hüzün gölgesi kararıyor, onun gençlik ve güzellik şiirini sanki derin bir matemle karartıyordu.

Beni, özellikle sesindeki soru edası sarhoş etmişti. En kaba bir sözü söylerken bile, bu soru tarzı şen ve şakacı bir okşayışla ahenkleniyor, en sakin cümleleri de bu şuh soru tarzıyla nemleniyordu. Böylece, bütün teferruatlarda beliren kişilik, derin bir sihir havasıyla insanı sarıyor, en tatlı bir çekişle sarhoş ediyordu.

Ben bu duygular içinde dalmış, kalmıştım. Hanımların biri, "Sandala binelim mi?" demiş ve bu teklif, herkesçe kabul edilmiş bulundu. Hep birden, güle oynaya deniz kıyısına inmeye başladık. Müjgan, aynı perişan ve kırgın tebessümle, "Ben de geliyor muyum?" diye sordu.

Hanımefendiler, benim gösterdiğim sıcak alakadan sonra, ona bir değer vermeye başlamışlardı.

"Elbette, elbette!" dediler. O, şaşkın bir tavırla irkildi. Sahilde ufak bir kızak üstünde sandal duruyordu. Bunu Nihat'la birlikte denize indirdik. Nihat, küreğe oturdu. Hanımlar ve ben kıç tarafa dolduk. Burada, inceliğine hayran olduğum bir tertiple, nasıl ettiler bilmem, ben kendimi Müjgan'ın yanında buldum.

Nigar, bir yandan oturmuş söyleniyor, dün geceki oyunlar hakkında ayrıntı veriyor, bu arada gerektikçe sözü edilen kalpaklı zabitten, yalnız, "Methi, Methi..." diye adıyla bahsederek devam ediyordu. Bu sırada, sol yanımda ve sandalın kıçında oturan Şeküre, sandalın arkasından kolumu tutup sağımda oturmuş Müjgan'ın beline doğru kaldırdı ve kolumun o durumda kalmasını istediğini sezdirdi.

Elim, cesaret edip temas edemeyerek küpeştenin üstünde, Nigar'ın arkasında uzanmış, titreyerek kaldım. Müjgan, yanı başımda hissedilmez ama tesirli, taze ve ince bir kokuyu içi-

ne çekiyor, bu koku, hiçbir kokuya benzemeyen kendi güzel kokusuyla, canının havasıyla beraber beni sarhoş ediyordu.

Esasen, sandaldaki durumdan dolayı kollar, kalçalar ve dizler birbirine değdiği gibi ben de onunla tam bir temas hâlindeydim. Bu heyecan beni sarsmış, harap etmişken, bir de kucak kucağa olma durumu beni bitirdi.

Sonra, Şeküre'nin bu hareketi bana çok çirkin göründü. Bunlar nasıl şeylerdi, ya Rabbim? Ahlak ve namus, bu derece nasıl düşebilirdi? Bir genç hanım, yabancı bir erkeği, akrabasından bir genç kıza -bir genç kıza!- karşı bu rahatsızlık verici duruma sevk ve teşvik ediyordu. Ve bunu, çok ufak bir çıkar karşılığında yapıyordu.

Korkunç bir cereyan içinde köpürüyordum. Bu çevrenin kirliliğine sinirlenmemek mümkün müydü? Bu tesir altında yüzüm bulanmış, gözlerim kararmıştı.

Nihat kürekte, "Ne oldu yine beyefendi, pek bulutlusunuz?" diye sordu.

Bu sözlerle, hanımların dikkati çekilmiş oldu. Mahmure, "Sahi, ne oldu Pertev Bey? Aaa... Biz kendi dedikodumuza daldık, sizi unuttuk. Affedin. Müjgan, sen bari beyefendiyle konuşsana, kızım!" dedi.

Müjgan'ın dudaklarında, yine o öksüz gülümseme nemlendi. Bu gözlerin imtihan ve teftişine karşı, onunla konuşmayı ben de hiç tercih etmiyordum. Bundan kaçınmak için, Nigar'a bazı sorular sorup sözü karıştırmak istedim. Şen ve konuşkan biri oldum. Durmadan söylendim, anlattım. Hanımları güldürmeye, eğlendirmeye çalıştım ve sanırım başardım da. Onlara Monte Carlo kumarhane hayatını anlattım, tafsilat ayrıntılar verdim. Benim ilk emelim onu güldürmek, onun kişiliğini sarmış olan usanç ve kasvet gölgesini yok etmekti. Bu nefis genç kız, acaba istediği gibi mutlu olsa, nasıl daha derin bir parıltıyla, nasıl daha geniş bir çekicilikle parlamazdı? Ona bu gelişmeyi, bu saadeti temin etmek, bir erkek için ne benzersiz bir mutluluk olurdu!

***

Vapur iskelesine gelmiştik. Nigar, "Hadi çocuklar, çıkalım da karadan yürüye yürüye geri dönelim," dedi. Hanımlar hemen razı oldular. Ama Nihat, "Eee? Sandalı nereye ve kime bırakacağız?" diye sordu. O zaman Şeküre, bana anlamlı bir bakış atarak, "Pertev Bey, küreğe otursun. Onlar Müjgan'la beraber denizden gitsinler. Olmaz mı?" dedi.

Ben, sonsuz bir minnettarlıkla, coşku ve heyecan içinde bakıyordum. Mahmure, "Nasıl olmaz? Oldu bitti bile! Pertev Bey, bu kadarcık zahmeti lütfen kabul eder, değil mi Pertev Bey?" diye tebessüm etti.

Aman ya Rabbi! Aman ya Rabbi! Çıkacaklar ve beni Müjgan'la sandalda, deniz üzerinde yalnız bırakacaklardı. Gerçek miydi? Hatta, işte çıkıyorlar ve işte çıktılar! Biz, Müjgan dümende, ben kürekte, sandalda yalnız kaldık. İskeleden uzaklaşırken, Şeküre eliyle işaret ederek, "Yarına hazırlanıyoruz!" dedi.

Ötekiler derin neşeyle, "Evet, söz verdiniz!" diye tekrar ettiler, uzaklaştılar, gittiler.

Biz, önce sessiz kaldık. Ben, söze başlamak için uygun bir şey arıyordum.

Parlak bir haziran sabahında deniz, hareketsizliği ve sessizliğiyle ipekleniyordu. Tek tük sandallarda çocuklara ve kadınlara rastlıyorduk. Sabahın bütün feyzi, bütün tazeliği, hoş kokulu bir serinlikle titreşiyordu. Bütün damarlarımda çok şiddetli bir coşku çırpınıyor, beynimi sarhoş ederek bakışımla, soluğumla taşıyordu. Sonunda, "Kaderimi kutsuyorum, Müjgan Hanım," dedim.

Sorar gibi baktı. Devam ettim: "Hayatta öyle nefis ve ilahi tecelliler var ki, hayran ve minnettar kalmamak mümkün değil."

Hâlâ anlamıyor gibi baktığı için, izah etmek gerekti: "Müjgan Hanım, dün geceden beri size gösterdiğim alakanın

samimiyetine inanmamakta hâlâ ısrar ettiğinizi görüyorum. Hâlbuki sizi temin ederim..."

Omuzlarında bir tebessümün dalgası dolaştı, dudaklarındaki tebessüm silindi. Böyle şeylere asla inanmayacağını mı göstermek istiyordu?

"Evet, Müjgan Hanım," diye devam ettim: "Size karşı en samimi hislerle dolu olduğumu, vicdanımla temin ederim."

Gözlerinde bir kin ateşlendi, dudakları güceniklik çizgisiyle, "İnsan samimiyetine inanmıyorum," sözlerini düşürdü.

"Nasıl?" dedim. "Nasıl? İnsan samimiyetine inanmıyor musunuz? Evet, anlıyorum. Bunda hakkınız da var. Pek acı tecrübelerinizin olduğu anlaşılıyor. Ama en büyük hata, bu tecrübeleri genellemenizdir, Müjgan Hanım. İnsandan insana dünyalar kadar fark vardır. Mesela benim size karşı nasıl başka bir hissim olabilir? Sizi aldatmakta, yalan söylemekte ne menfaatim var?"

Aynı hisle, "Özellikle erkeklerin kadınlara karşı samimiyetleri," dedi ve acı bir tebessümle güldü.

Ben, kendimden geçercesine, "Size, nasıl isterseniz ispat edebilirim, Müjgan Hanım," diye ekledim.

Kısaca ve sert sert, "Benim ne ispata ne de samimiyete ihtiyacım var," dedi.

Yine sustuk. Ben ağır ağır kürek çekiyordum. Sandalı sonsuz bir aşk ve ihtiras ufkuna götüre götüre onunla beraber feza[22] içinde eriyip kaybolmak... Evet, hatta temas etmeksizin ama onu karşımda bilerek ve bularak, uçurumda akıp kaybolmak için, canlı bir çırpınmayla kaynıyordum.

Ama ben ne kadar kaynarsam kaynayayım, o, buz gibi hissiz kaldıkça, tek bir kıvılcımın bile çıkmasının imkânı yoktu. Her söylenene ters bir cevap alınırsa, tek bir samimi adım atılabilir mi?

22 Uzay. (e.n.)

Öyle ki, onunla bir saat deniz üstünde gezdiğimiz ve bundan şüphesiz en hakiki ve benzersiz, derin duygularla sarhoş olduğum hâlde, münasebetimizde dün geceden beri tek bir hareketlilik, tek bir fark hâsıl olmamıştı. Sandalı iskeleye yanaştırır yanaştırmaz sıçradı ve beni beklemeden koşa koşa çamların altında uzaklaştı, gitti. Ve ben bıkkın, yorgun, yalnız geri döndüm.

Saat bire geliyordu. Hanımlarla Nihat, beni yemeğe alıkoydular. Neşe ve kahkahalar eşliğinde yemek yendi. Ben, bilerek Müjgan'ın yanına oturtuldum ama bir taşa yakın ya da uzak olmaktan ne sonuç çıkar ki? Fayda olarak yalnız onun havasını soluma zevki varsa da, bu yeterli miydi?

Ben istiyordum ki alakamı, bağlılığımı görsün, anlasın. Hâlbuki o hiç oralı değildi. Ben değil, bütün dünya, bütün varlıklar onu harekete geçiremiyordu.

Evet, tıpkı böğürtlendi. Yalnız yetiştiği dikenli çitlerin, karışık dalların üstünde, temastan uzak, gözden gizli, devrilmesi imkânsız tahtında hâkim olan gururlu ve şaşaalı bir böğürtlen kraliçesi! Bu kelimeye verilen rengârenk anlamda, benim de hakkım vardı. O, güzelliği ve kabalığıyla da böğürtlendi, çekiciliği ve lezzetiyle de... Ama ah, neden böyle, bu kadar hissiz, bu kadar yaklaşılmazdı?

***

O gece, yemekten sonra bir arabaya atlayarak Dil'e gittik. Fakat bu araba âlemi, hakikaten pek hoş bir şeydi. Nigar Hanım Methi Bey'le köşkte kalmış olduğundan, biz beş kişinin, yani Mahmure, Şeküre, Müjgan, Nihat ve ben, üst üste denilebilecek bir şekilde faytona sıkıştığımızı tasavvur edin. Yemekten önce ve yemekte içilen şeyler kafaları kızdırmış, beyinleri dumanlamış, dengemizi bozmuştu. Nihat'la ben, üç genç hanımın arasında kol, bacak, göğüs, kalça baskısı altında ezilmiş kalmış gibiydik. Bilerek yanıma oturtulan Müjgan'la artık vücut vücuda değil, nokta noktayaydık.

Dil'de arabadan indik. Çamların arasına daldık. Nihat, Şeküre'yle Mahmure'yi, birini bir koluna, öbürünü öbür koluna takmış, bana da Müjgan'ı bırakmıştı.

Ama Şeküre, onun hâlâ yabancı durduğunu ve kendisine ve bana bırakılırsa, mütemadiyen öyle duracağını bildiği için, onu getirdi, koluma teslim etti: "Artık kaçırmamak size ait, Pertev Bey!" dedi ve çekildi gitti.

Ben, özellikle bir kadınla, onun isteğine aykırı elde edilecek dünya saadetlerini bile yok sayacak bir kişilikte yaratılmışım. Onun istemeyerek kolumda sürüklenmesine razı olmadığım için, iki dakika sonra serbest bıraktım ve sabahtan beri hissettiğim kırgınlık köklenerek ayrı yürümeye başladım.

Evet, ona karşı derin, kine benzeyen bir tepkiyle doluydum. Ne oluyordu? Ona ne yapıyordum? Ne yapacağımdan korkuyordu? Bütün bu sorular beynimde dumanlanıyor, altında husumet bulutları toplanıyordu.

O sırada diğerlerine rastladık. Şeküre, "Vay! Siz yine öyle dargın mısınız?" diye sordu.

Sonra yanıma gelerek koluma girdi, beni bir tarafa sürükleyerek, "Azizim!" dedi. "Bu gibi işlerde, başarılı olmak için daha girişken olmak gerekir. Evet, sizi anlıyorum. Siz de aşkta gurur taraftarısınız, ama düşünün ki böyle sevenler, her zaman kaybederler. Hayat mümkün olduğu kadar hoş sansasyon toplamaktan ibarettir. Bu ince ihtimalleri, boş izzetinefis inadıyla feda etmek, hiç doğru bir şey değil. Siz, ilk bakışta, bir genç kız kadar gururlu ve hassassınız. İşte bu yanlış."

Ve eğilip hoş bir kahkahacıkla yüzüme bakarak, "Benden bu kadar hocalık. Ötesini siz bilirsiniz," dedi ve beni orada bırakarak, yeniden Nihat'la Mahmure'ye koştu.

Bu sırada Müjgan, bir ağacın altına oturmuş, kendi kendine düşünüyordu. Dersin ilk tesiri olarak yaklaştım, yanına

oturdum. Gurur ve kibir en temel huyum olduğu için, onunla ilgili hareketleri tabii ve sakince yapabilirdim, ama kişiliğimin haricinde olan yılışıklık ve cüret hareketlerini pek biçimsiz, pek çirkin yapacağımdan korkuyordum. Nitekim öyle de oldu ya! Ama ne olursa olsun, artık bir de bu yolu tecrübe etmek istiyordum. Bunun için, dört beş söz arasında, elimi tesadüfmüş gibi, onun eline koydum ve onun çekmediğini görünce tuttum, elime aldım. Bu ikinci hareket üzerine, onun elinde ısrarlı bir kaçınma görüldü. Ama ben bırakmıyordum. Onun bu isyan hareketi birden o kadar aksi, o kadar haşin ve o kadar nefretle dolu bir renk aldı ki, bundan derin bir yara almamam imkânsızdı.

"Bu hareketinize son derece üzüldüm, Müjgan Hanım!" dedim ve fırlayıp kalktım. Hızlı hızlı geri gittim. O kadar kahrolmuştum ki, tek başıma dönüp eve gitmek ve bir daha onunla ve onların hiçbiriyle yüz yüze gelmemek kararıyla koşuyordum. Ama birdenbire böyle bir hareket yaparsam, hanımlara vaat ettiğim hediyelerden kaçmış görüneceğimi, hepsinin de benim bu kadar lehimde oldukları için, bu hareketin pek çirkin olacağını düşünerek, bu tamir edilmesi imkânsız kararı ertelemeyi uygun bulup durdum. İçinde bulunduğum çamlık kümesine çömeldim, oturdum.

Olduğum yerde, Müjgan'ın bulunduğu ağaca yakındım. O, hâlâ kımıldamıyordu. Taş gibi donmuş kalmıştı. Az sonra, Şeküre ve Mahmure'yle Nihat göründüler. Şeküre, onu yalnız görünce, "Ne o? Pertev Bey nerede?" diye sordu.

"Bilmem, sanırım gitti," diye kırık bir sesle fısıldadı.

"Nereye?"

"O tarafa, yola doğru."

Mahmure, "Mutlaka yine sen kaçırdın, değil mi kız?" diye güldü. "Ne oldu? Niçin gitti? Söyle bakayım."

O susuyor, cevap vermek istemiyordu. Israr ettiler. Sonunda ağlamaklı bir sesle, "Elimi tuttu. Beni kendine çekmek

istiyordu. Ben istemedim, silkindim. Onun üzerine kızdı, koşa koşa gitti."

"Çok oldu mu?"

"Evet, epeyce oldu."

O zaman Şeküre, söylenmeye başladı: "Ne tuhaf kızsın! Olur şey değil vallahi! Adamcağız, sana karşı, nasıl olduysa bir zaaf hissetti. Buna sevineceğine, dün geceden beri yapmadığın uygunsuzluk kalmadı. Ne ayıp, ne ayıp! Aman ya Rabbi, ne kadar ayıp şey!"

Mahmure atıldı: "Hayır, hayır! Bu böyle olmaz. O kadar nazik, o kadar kibar, centilmen çocuk. Bunun çaresine bakmalı. Mutlaka bu kabahati telafi etmeli. Özür dilemeli, mutlaka!"

Şeküre tekrar etti: "Koş hadi, durma, koş arkasından! Yetiş! Yalvar, al buraya getir. Anlıyor musun, mutlaka onun gönlünü edeceksin. Sonra karışmam vallahi. Hadi durma, koş!"

O zaman Müjgancığın, yaptığı kabalığı anlamış gibi çamların arasına koştuğunu gördüm. Az sonra beni çağırmak için, "Pertev Bey! Pertev Bey!" diye seslendiğini işittim. Bu dakikada, kâh uzaklaşarak, kâh yaklaşarak duyulan seste, zavallı mazlum ruhunun bütün yakınmaları inliyor gibiydi. Titrek bir sesle, heceleri uzatarak bağırıyordu: "Pertev Bey! Pertev Bey!" Kelimeler sürükleniyor, iniltili yankılanmalar oluşturuyordu.

Sesin uzaklaştığını, araba yoluna yaklaştığını fark ettim. Onu gece yarıları yalnız başına yollarda sürüklenmeye bırakmaya kalbim razı olmadı. Olduğum yerden fırlayıp önünü kesmek üzere koşmaya başladım. Az sonra yetiştim. O, hâlâ feryat ediyordu: "Pertev Bey! Pertev Bey!"

Bin yıl yaşasam, gecenin sessizliği ve karanlığı içinde, bu tenha çamlıkta yankılanan bu feryadı işiteceğime yemin ederim. Bu feryat beni o denli sarsmış, o denli yumuşatmıştı.

Beni görünce, derin bir sevinç dalgasına boğuldu: "Vay!" dedi. "Siz gitmediniz mi?"

"Hayır," dedim. "Deniz kenarına inmiştim. Sonra sesinizi işittim, geldim. Beni mi istiyorsunuz?" dedim.

Biraz duraladı. Bütün yorgunluğunun ve heyecanlarının tepkisi olacak, birden elleriyle yüzünü kapayıp hıçkırdı.

Atıldım: "Ne oluyorsunuz?" dedim. "Niçin ağlıyorsunuz? Ne oldu?"

Kesik kesik, "Hiç, hiç!" diyor ve her hecede hıçkırıklara boğuluyordu.

"Ah ben ne katil, ne canavar bir heriftim! Bu yavruyu ikide birde türlü türlü çirkin rahatsızlıklar vererek iğrenç baskılarla ağlatıyor; bencil, pis içgüdüme kurban ediyorum!" diye düşündüm.

Kolunu tuttum, "Hayır Müjgan Hanım, hayır. Yalvarırım susun. Ağlamayın," dedim.

Şiddetli heyecanından olacak, kolunu çekmedi. Yavaşça sokulup koluna girdim. Onu susturmak için, daha çok yalvarmaya başladım, "Allah aşkına susun, Müjgan Hanım. Yemin ederim, kendimi bu gözyaşlarından dolayı hiç affetmeyeceğim! İstirham ederim, susun, hadi. Artık elverir, ağlamayın."

Benden bu samimi şefkati görünce, daha yumuşadı. Yavaşça başını omzuma dayadı ve orada bir süre sessiz sessiz ağladı, ağladı...

ÜÇÜNCÜ KISIM
Aşk mı?

Büyükada, Haziran 1923

Bir haftadır hemen her gün, her gece onlarla birlikteyiz.

Gras'lar yeni geldikleri Büyükada'da, hayatlarının debdebesine rağmen, Nişantaşı'ndaki hayat tarzlarına uygun kafile teşkil edemedikleri için, kendi tabirlerine göre bu "tenhalıktan" çok sıkılıyorlar ve Nihat'la beni artık her gün, her saat bırakmamak için bu bahane yetiyor.

Buna nasıl tenhalık denebilir ki, hemen iki gecede bir ya onlara takım takım beynelmilel[23] misafirler geliyor, poker oynanıyor, danslar çevriliyor, flörtler kuruluyor ya da onlar başka evlere gidiyorlar, aynı şeyler aynı tarzda tekrar ediliyor.

Sonra, muhteşem bir Oldsmobile[24] otoyla hiçbir akşam, turdan kaldıkları yok. İskele'de, Splendid Oteli'nde[25] eksik oldukları yok.

Yalnız onların "tenhalık" dedikleri şey, sabahları saat ondan öğleden sonra beşe kadar, yani herkesin ya işte ya da uykuda olduğu ev saatleri ki, üçü de yerinde duramaz kişiliklerinden dolayı alışkanlıkları olmadığı için, elbette bu yalnızlıktan sıkılıyor olacaklar.

İşte bizi, özellikle bu saatler için bırakmak istemiyorlar.

23 Uluslararası. (e.n.)
24 Bir araba markası. (e.n.)
25 Büyükada'da bir hotel. (e.n.)

Ne Nihat'ın ne benim başkaları gibi şehirde bağlı olduğumuz işlerimiz olmadığından başka, alışkanlıklarımızı da onlar için kolaylıkla feda edecek kadar özverili olduğumuz için turlarda, iskelede, Splendid'de ayrılmıyoruz. Bu saatlerde de onlara refakat etmekten şeref duyuyoruz.

Bazı günler ve her gece, Methi Bey de bize katılıyordu. Mahmure Hanımefendi de -daha pek belli değil ama görünüşe göre- genç bir mebus beye çattı. Onu kancalamak ya da daha doğru bir tabirle, ona "çengellenmek" arzusunda görünüyor.

Yani bizim takım, tamam gibi bir şey.

***

İçlerinde en bedbaht, yine ben, zavallı!

Çünkü diğer hanımefendilerle en ufak bir alaka gösterme, hemen en sıcak bir samimiyete, en sıkı bir yakınlığa, daha bilmem ne gibi serbest ilişkiye yol açtığı hâlde, ben, benimkiyle bir adım ilerlemek değil, asker tabiriyle "yerinde saymak" da değil, doğal ve zorunlu olarak, adeta geri geri gidiyorum.

Her baht bir olamaz ya! Benimki, her zaman olduğu gibi, bu kez yine ters. Mesela, hep birlikte oturup neşeli neşeli eğlenirken, ötekiler bir yere gitmeye kalkıyorlar. Onlarla birlikte ben de hareket ediyorum -birkaç kez yaptım, pişman oldum ya!- az ilerledikten sonra, çiftler çamlara dalıp esen heves ve keyif rüzgârlarına bağlı havalanarak sağa sola dağılınca, ben yapayalnız kalıyorum.

İşte bunun için ve bir de belki biz köşkün çamlığından çıkıp gittikten sonra, "o" da çekildiği köşeden çıkar da iki satır konuşmak mümkün olur ya da belki iki bakış kapar, iki nefes içerim umuduyla, çamlıkta kitap okuyarak beklemeyi tercih ediyorum.

Yani ömrüm, boş bir bekleyiş içinde, havai arzular peşinde geçip gidiyor.

Onu ne kadar çok tanısam, o kadar az anlıyorum. Ve o kadar garip, bilmece gibi bir genç kız buluyorum. Dünyada başka kimseye benzemeyen bir yaratılış harikası. İşte bu!

Mesela, Dil gecesi omzumda, hemen göğsümün üstünde, adeta koynumda, hâlâ anlamadığım bir irade zaafı, bir sinir bunalımı anında, bir ana kucağında gibi kendini bütün bir teslimiyetle salıvererek, sıcak yaşlarla o kadar tatlı tatlı ağladıktan az sonra, ben artık buzlar kırıldı, artık yakınlaşma başladı diye sevinirken, öyle bir davranışına hedef oldum ki, kahrolmak bir şey değil!

***

Hep birlikte dönüyorduk.

Yaya olarak dönüşü tercih etmiş, yolun yarısına gelmiştik. Hanımlar, onu sakin ve yumuşak başlı gördükleri için, artık elde edilmiş ve böylece geziye gelmiş olduğunu düşünerek, bana Beyoğlu'na ne gün gideceğimizi sordular.

"Ne zaman isterseniz," diyerek başımı eğdim.

"Yarın olur mu?" dediler.

"Baş üstüne. Nasıl isterseniz," diye cevap verdim.

O zaman Şeküre, onun da kendileri gibi coşkuyla heveslenmiş ve içinin açılmış olduğunu ya da olacağını sandığı için olacak, daha önce aramızda kararlaştırdığımız Beyoğlu gezisini ona da anlattı. Yalnız, bunun ne münasebetle kararlaştırıldığını, elbette gizli tuttu.

Anlatırken, işi daha çekici ve hoş göstermek için mübalağalarla süslüyor ve ben, özellikle onun konumunda, yani isteyip de alamadığı şeyler olan her genç kız gibi, bu Beyoğlu gezisine arzu ve özlem duyacağını düşünüyordum.

Şeküre sözünü bitirince, büyük bir heves ve arzuyla dedi ki: "Şimdi, yarın gider, Pertev Beyefendi'yi soyar soğana çeviririz."

Müjgan, bozuk bir tavırla, "Nasıl? Ben de mi?" diye sordu.

İki kız kardeş birden, "Elbette sen de," diye karşılık verdiler.

O, keskin, soğuk bir baş hareketiyle, "Beni bağışlayın," diye kestirip attı.

Mahmure, şaşkınlık ve öfkeyle, "Niçin, a kız? Biz hepimiz, minnetle, koşa koşa gidiyoruz. Sen de memnun olsana! Bu, her zaman bulunur bir fırsat mı? Gideceğiz, eğleneceğiz, gezeceğiz, istediğimiz şeyleri alacağız... Daha ne istersin? Sen de beraber gezer, eğlenirsin. Ve hoşuna giden bir şey almış olursun!" dedi.

Müjgan, kuru kuru, "Ben hiçbir şey istemiyorum," diye cevap verdi.

***

Ve öbür gün geldi.

O kadar uğraştılar, o kadar yoruldular, kandırmak mümkün olmadı.

Üçü de bu gezinin, benim tarafımdan onun için söz verildiğini düşünerek, bana karşı onu da birlikte götürmek mecburiyetinde olduklarını telakki ediyor, onu razı etmek için biri gidip biri geliyordu.

Ama o, sanki eğilmez bir taş, bükülmez bir demirdi. Ve o gelmeyince, elbette bugün benim için bütün neşesini, bütün coşkusunu kaybetti.

On bir vapuruyla indik. Birde Tokatlıyan'daydık.[26] Yemek pek neşeli oldu.

Nigar, Şeküre ve Mahmure, üçü de son derece konuşkan, şen ve hoştular. Bütün şuhluk hazinelerini sergilediler. Güldüler, cıvıldadılar, şakıdılar! Ben de onların yanında şen

26 Taksim'de bulunan tarihi Tokatlıyan Hanı. (e.n.)

görünmeye çalıştım. Hayatımı dolduran kasvet bulutlarını açıkça göstermedim.

Fakat asıl kendisi için katlanılan bu zahmetlerden, onun zerre kadar istifade etmediğini ve etmeyeceğini, öksüz ve gamlı hayatında, Ada'daki odacığında, şu anda yalnız ve boynu bükük kaldığını düşünmek, beni kahrediyordu.

O da gelse, o da gülse, o da olsa, ah ne olurdu! O da beraber olsaydı!

Saat dörde yakın, lokantadan çıktık. Sonra mağazaları dolaşmaya başladık. Beyoğlu'nun kadın eşyası satan bütün lüks mağazalarında, saatlerce süren gezintiler yaptık.

Ben yine, ihtimal, reddedeceğini bile bile, onun için de bir şey alınmasını ve bunu hanımefendilerin seçmesini rica ettim.

Bana kalsa, Beyoğlu mağazalarındaki bütün lüksü, bütün şaşaalı şeyleri, bütün ziyneti onun ayaklarının altına serer, "Bunlar hep senindir, prensesim!" derdim, "Bunlar hep senindir... Lütfen kabul et!"

Hâlbuki o, en kıymetli, en nadir şeyleri bile kim bilir nasıl gururlu ve nasıl hor görülmüş olmaktan kaynaklanan bir küçümsemeyle geri çevirecek, nasıl öfkeyle köpürecekti.

Ah ya Rabbi! Bu gönlü nasıl etkilemeli, bu gururu nasıl yumuşat- malıydı?

Onun için, bir el çantası seçtiler. Tam onun güzelliğine layık, yuvarlak, zarif, mini mini bir şeycik...

Bunu görünce memnun olsa, gözlerinde bir tebessüm, dudaklarında bir neşe görsem, bu tebessümü, bu sevinci benim yarattığımı bilerek mutlu olsam!

Ah, onu mutlu etmek, onu güldürmek, ona hayatın en yüce servetlerini, en değerli hazinelerini arz ve takdim ederek onu dünyanın en imrenilen, en talihli varlığı yapabilmek mutluluğu... Bunun için neler feda etmezdim!

Bir Gün Sonra

Ona böğürtlen değil, kirpi demeliymişim.

Herkese, her şeye, her söze karşı ilk hissi kaçınma, kuşku ve güvensizlik. İlk harekete hep itiraz, ilk söze her zaman aynı sertlikle, "Hayır!"

Ne kadar nefretle dolu bir kişilik!

Bazen bakıyorum da kendi kendime, acaba bütün ömründe isteye isteye kaç kez "peki" ya da "evet" sözünü söylediğini merak ediyorum.

Acaba bu sertlik asıl kişiliği mi, yoksa olayların gidişiyle ortaya çıkan, sonradan olma bir kişilik mi? Yani esas ruhu kısır ve kuru mu, yoksa sonradan ve dışa karşı mı bu hâle gelmiş?

Bu kadar ince, bu kadar hassas, bu kadar güzel bir varlığın, hayatın ziyafetlerinden bu menfi ve somurtkan yüzle geçmesi ne büyük kayıp! Bu nedenle ne mutluluklar heder oluyor... Bunu bilse!

Esas şefkat ve duygusallığın ondaki hâli -sadece sevdiklerine karşı, daha doğrusu sevdiğine karşı- hiç kimsede bulunmaz sanırım.

Üç dört gündür, elinde bilmem hangi hanımefendinin hediye ettiği bir küçük köpek peyda oldu. Daha yeni doğmuş, köpek değil, bir yumak tüy. Hayran olunacak bir yavru. Bu köpeği, tek bir dakika kucağından indirmiyor, ona karşı benzersiz bir ilgi ve özen gösteriyor. Adeta köpek için can verecek dersiniz. Bütün hayatı, bütün emeli Silki...

Köpek geldi geleli gezdirmek ve oynatmak için çıkardığı bahçede sık sık rast geliyoruz.

Akşamüstü

Bugün iki satır konuştuk. Sordum, "Silki ne demek, hanımefendi?"

Köpekle ilgili konularda, istediğiniz kadar yumuşak. Ondan tebessüm ederek, acele cevap almak isterseniz köpekten bahsedin.

"İpek... İpek gibi demek," dedi. "Silk, İngilizce ipek demektir, 'silki' de ipek gibi, ipekli ya da ipeksi anlamına geliyor. Güzel isim, değil mi?"

"Güzel, özellikle ona uygun bir isim bu. Ne kadar çok seviyorsunuz..."

"Sevilmeyecek şey mi?" diye cevap verdi.

Ve avucunun içindeki hayvanı omuzlarının hizasına kadar kaldırarak gösterdi.

Kara, simsiyah, parlak ve yumuşak tüyleri gerçekten bir ipek yumağı gibiydi. Bu siyahlık üzerinde, iki siyah pırlanta göz şimşekleniyor. Siyah kuru üzüm tanesine benzeyen mini mini bir burnu var. Hayvanın bütün hissiyatı, bütün hayatı sadece bu burnunda. Her an, her zerresinde küçük küçük hareketlerle titreyen bir burun ki, adeta insanla konuşuyor denilecek kadar anlamlı.

Devam etti, "Sonra sadık. Hem öyle sadık ki!"

"O sevgiyi bana gösterin, sadakati bende görün," dedim.

Tebessüm ederek alaylı bir tavırla, "Acaba?" dedi.

Sonra, daha da alaylı tavırla, "Zaten siz ve sizin söylediklerniz, bilinen şeyler," dedi.

Sonra omuzlarını küçümseyen bir tavırla silkerek, "Ama ne yazık ki, ben insan sadakati istemiyorum. İnsanlardan hiç hoşlanmıyorum. Ayıp değil ya!" diye ekledi.

Sayesinde Müjgan'ı ara sıra tebessümle görmeye başladığım, sesini işitmekle mutlu olduğum için, Silki'yi ben de seviyorum. Güzel, sadık, yavru Silki...

Ve mutlu Silki! Hem ne kadar bahtlı, ne kadar, ne kadar...

Öbür Sabah

Silki'ye gösterdiği sıcak ilgi ve bağlılığı gördükçe, sınırsız ve şartsız bütün ruhuyla, bütün samimiyetiyle bana teslim olduğunu görmek emeli, derin bir taşkınlık ve heyecanla varlığımı kahr ve zapt ediyordu.

Ömründe isteyerek hiç kimseye el uzatmamış, arzuyla hiçbir şeye bakmamışken, bana bütün vücudunu isteğiyle, iradesiyle ve (ah, ya Rabbim, başım dönüyor!) aşkıyla, evet, aşkıyla, aşkıyla, aşkıyla teslim etmesi için ne yapmalı ya Rabbi?

Bu dünyada hiçbir mahluka nasip olmamış ne ilahi bir saadet! Bunun için ne gerekiyor? Ne gibi bir fedakârlık, nasıl bir şey?

Bütün dünyayı onun huzurunda, parmağının ya da sesinin tek bir hareketi için yıkmak, bütün kâinatı altüst etmek, daha ne gibi şeyler, nasıl şeyler... Acaba bu fedakârlıklarla, bu kahramanlıklarla bu saadet elde edilir mi?

Bir kadın tebessümü için büyük savaşlar kazanıldığını, büyük buluşlar ortaya konulduğunu, olağanüstü kahramanlıklar yapıldığını şimdi anlıyorum. Onu kazanmak, onun meramının ve inadının eridiğini görmek için üzerime alamayacağım fevkalade iş, yüklenmeyeceğim afet, kabul etmeyeceğim işkence yoktur.

Evet, hiç şüphesiz, her kadın gibi bir şey. Başkalarından hiçbir farkı yok. Muhtemelen pek basit, pek sade görünen bir vücut. Fakat bu her kadının vücuduna benzeyen vücut, benim

için o kadar harika, o kadar, o kadar ki, bütün dünyayı onun tek bakışı için yerle bir etmeye hazırım. Benim için o kadar harika, o kadar, o kadar harika...

Ama o, kendisi bu şeylere yabancı, sadece Silki için yaşıyor. Ve yalnız bu hayvana ruhunu nasıl vakfettiğini görünce, eğer bu müstesna mahluk hayatta neşe ve sevinç bulsa, şefkat ve feragat görse, eşsiz bir karşılığa sahip olduğunu düşünmek beni deli ediyor. İşte ona bunu anlatmak, kendisini iyi anladığımı, en fedakâr bir şefkatle takdir ettiğimi gösterip ispat etmek, mümkünse karşılığını görmek için deli oluyorum.

Bu nasıl mümkün olacak? Söz dinlemez, söylenene inanmaz. Artık bu hâl, onda bir inat katılığını almış. Dünyanın fedakârlığını önüne yığsan, "Ben istemiyorum," diyecek ve şüphesiz reddedecek.

Sonra aşk mı?

Bu hiç mümkün mü? Tebessümünü, bakışını esirgeyen bu mahluktan? Peki, ben onun aşkına tahammül edebilir miyim? Mutlaka mutluluktan helak olurum! O, sadece benim yakarışımı kabul etsin, refakatime razı olup bana müsaade etsin. Sözlerimi sertlikle değil, incelikle, tebessümle dinlesin.

Benim için bu kadarı yeterli. O kadar ki, hatta çoktur. Bu, onun tarafından öyle bir incelik olur ki, başka bütün kadınlara kavuşmak, bu zevki veremez.

Akşamüstü

Sanki ben de Silki'yi sevmeye başladım.

Hele onun, ne kadar hakkı var. Bir defa güzel. Hem de ne güzel, ne yumak güzel, ne can güzel bir yavru, görseniz...

Ama ben, bunlardan ziyade aramızda bir bağ olduğu için seviyordum. Ondan dolayı bahçede saatlerce, "Ah çıksa, biraz çıksa da görsem!" diye çırpınıyor, bekliyordum. Bazen

akşama kadar hiç görünmezdi. Odasında, kitap okuduğunu söylerdi. Onu bahçede görmek, pek nadir saadetti.

Şimdi köpeğe hava aldırmak, onu gezdirip eğlendirmek için, sürekli bahçede dolaşıyor. Günün hangi saatinde gelseniz, onu çamlar altında, Silki'yle oyunda bulursunuz. Köpeğe karşı, en sıcak anneler gibi fedakâr, hizmetkâr ve ihtimam. Bugüne kadar içinde tutulmuş, dışa vurulmamış şefkati, bütün mihribanlığı birden Silki münasebetiyle patlamış gibi.

Bu hâl herkesin dikkatini çekmiş, hatta nadiren gelen misafirler bile Silki için türlü nükteler, cinaslı sözler söylüyorlar.

Dün akşam Methi Bey, onun köpeğe duyduğu delice sevgisine baktı, baktı da, "Demek, bu kızda sevme kabiliyeti varmış!" diye hayret etti.

Evet, ah bilsen zavallı Methi Bey, o kızdaki sevme yeteneği, senin o peşinde koştuğun kukla hanımlardan ne kadar fazladır! O kızla senin kuklalarının ruh, kalp, his, aşk ve güzellik farkını bir tasavvur edebilsen, bugün bambaşka bir adam olurdun. Sen o taş bebeklerle bir tekrar içinde yuvarlanırken, o kız, en parlak aşk ve feragat hazinelerini, kendine layık bir erkek bulamadığı için kalbinde hapsediyor ve yine kendisine layık bir erkek bulamadığı içindir ki, bu köpeğe esirgemeden bol bol veriyor. Bunu bilsen... Ah, sen bunu bilsen, benim kadar, benim gibi bilsen Methi Bey...

İki Gün Sonra

Sonunda, bugün biraz anlar gibi oldum.

Köpek sayesinde, son günlerde gösterdiği yumuşaklıktan yararlanarak ne zaman yalnız bulduysam, hemen konuyu açtım.

Bugün, sırasını getirerek dedim ki: "Bugüne kadar, aramızda bir iki hadise oldu, Müjgan Hanım. Bunların hepsinin de beni size yanlış gösterdiğinden korkuyorum. Ve bu yanlış görüş, anladığıma göre, pek aleyhime olacak. Hâlbuki ben

de o kadar sevdiğiniz Silki gibi zararsız, size yardımcı ve fedakâr bir mahlukum. Müjgan Hanım, bunu anlamanızı pek isterim."

Bu sözleri, ters bir cevap almak korkusuyla, komik bir tavırla söylüyor, onu güldürmeye çalışıyordum. Dudaklarında tatlı bir tebessümün incilendiğini görünce, cesaretim çoğaldı, "Hele size karşı, size karşı, herkesten bin kez, yüz bin kez daha fazla..."

Birden tebessümü silindi. Gözlerinde siyah bir leke kardı. Yine o yüksek ve soğuk sesle, "Hayatta," dedi. "Hayatta o kadar kötülük gördüm ki, kimden olursa olsun, iyilik beklemiyorum Pertev Bey. Beni mazur görün."

Hemen cevap verdim, "Bunu anlıyorum Müjgan Hanım," dedim. "Bunu anlıyorum. Daha pek gençsiniz, düşünceleriniz, maruz kaldığınız o tesirlerin mahsulüdür. Gençlik heyecanıyla ve tecrübesizliğin şevkiyle, bunları kolayca genelleştirebiliyorsunuz. İşte ben, burada eziliyorum."

Son cümleyi komik bir edayla söyledim, tebessüm etti. Gülümsemesiyle kuvvet kazanarak devam ettim, "Bundan son derece üzgünüm, Müjgan Hanım. Sesimin titremesinden, ateşimden bunu anlıyorsunuz, değil mi?"

Sustu. Bu sessizlik, benim için ilk zaferdi.

Her zamanki gibi ters bir cevap verebilecekken böyle susması, pek anlamlı değil miydi?

O Gece

Akşamüstü, yeniden buluştuğumuzda, "Bu sabahki sözlerinizi uzun uzun düşündüm," dedi. "Ben kimim ve neyim ki, bana bu kadar önem veriyor, böyle alaka gösteriyorsunuz? Bunu anlamıyorum. Siz zengin, parlak bir gençsiniz. Ben, hiç öyle değilim. Anasız babasız, hiçbir şeyi olmayan, bedbaht bir kızım."

"Aman, Müjgan Hanım! Siz, siz..." dedim ve dondum kaldım.

Kendini bu kadar küçük görmesi nasıl mümkün olurdu, ya Rabbim?

Devam etti, "İşte bunun için, ne söylerseniz söyleyin, inanmıyorum. Beni aldatmak istiyorsunuz, o kadar. Değil mi?"

"Sizi aldatmakla ne çıkarım olur?" diye kekeledim.

"Bilir miyim?" dedi. Omuzlarının bir tereddüt hareketiyle gözleri uzaklara aktı, daldı kaldı.

"Erkekler, kadınları her zaman ne için aldatırlarsa, siz de beni onun için aldatırsınız. Bunu düşünecek kadar aklım yok mu?"

"Beni o erkeklere benzetmeyin, Müjgan Hanım!" diye bağırdım.

"Niçin?" diye başını kaldırdı. "Benzemediğinizi nereden ve nasıl anlayabilirim?"

Hakkı da yok değildi ki. Öyle ya, beni daha kaç kez görmüştü?

Öbür Gün

Bir aralık, yine birlikteyken, "Kimse kimseyi anlamıyor, bilmiyor," dedi. "Herkes, her şey ve herkes hakkında, kendi düşüncelerine, bilgilerine göre anlam veriyor. Ve siz ne yaparsanız yapın, boşuna. Böyle bir kez hükmü giydiniz mi, tıpkı adli mahkumlar gibi bunu uzun uzun çekmeye ve devam ettirmeye mecbur kalırsınız. Mesela benim hakkımda hiç kimsede zerre kadar doğru bir fikir olmadığına eminim. Ne yapsalar, beni anlayamazlar ki. Bir kere, onların hiçbirine benzemiyorum. Buna eminim. Etrafımdaki bütün insanlara

bakıyorum, hiçbirine benzemiyorum. Bütün dünya, mesela, paraya tapıyor; gösterişe meftun. Hâlbuki ben, paradan nefret ederim. Gösterişi hiç sevmem. Dünyada paranın sebep olduğu felaketleri, acıklı faciaları düşünün. Hayatın en zararlı, en öldürücü ve en zehirli mikrobu değil mi?"

Onu söyletmek için nefes almıyor, sözünü kesmek istemiyordum.

"Parasız mahluklar..." diye devam etti. "Parasız mahluklar insan sayılmıyor. Hâlbuki parayı kazanmak için insanlıktan ne kadar feda etmek lazım, değil mi? Bütün namus, soyluluk, şeref, hep paraya feda ediliyor. Kadınlar namuslarını, erkekler şereflerini hep para için çamura atıyorlar. Bir kadın, para için vücudunu değil, tek bir bakışını bile vermemeli. Ben böyle düşünür, böyle anlarım. Babam bana böyle öğretti. Mesela kuzenlerim o kadar parlak, o kadar güzeldirler. Gelirleri sakin bir hayat sürmelerine elverişliyken, bu hayhuy için yapmadıkları fedakârlık kalmıyor. Atmadıkları perende yok. Anlamıyorum ki, ne zorunlulukları var? Bir kadın, para için değil, hiçbir şey için sevmediği erkeğe tek bir bakışını bile teslim etmemelidir."

"Müjgan Hanım," dedim. "Evet, hakkınız var, para nefret edilecek bir şey. Ama ne yapalım ki, yaşamak için ona çok muhtacız. Sefalete, açlığa ve daha bu gibi insanlığı kahreden, ezen umumi ateşlere karşı, para yegâne silahtır. Bunu itiraf edin."

Birden, gözlerinde bir öfke şimşeği çaktı. Tıpkı ilk gecedeki gibi, ilk sözlerime karşı gösterdiği aşırı sertlikle, ayaklarının altında oynayan Silki'yi kaparak, "Yani," diye haykırdı, "Yani, istiyorsunuz ki sefiller, açlar, hastalar, zenginlere tutsak olsunlar, öyle mi beyefendi? Bir genç kız, sefaletten kurtulup lüks içinde yuvarlanmak, bir zavallı ana, açlıktan kurtulup doymak, zavallı baba, hastalığa karşı bir çare bulup rahat etmek için, sizin elinizde oyuncak olsun, namuslarını,

şereflerini size feda etsinler! Evet, bunu yapacak sefiller, ne yazık ki var! Ama geberip gitmeyi bu rezalete, bu suskunluğa tercih eden ruhlar olduğunu da unutmayın!"

Fırladı, yıldırım öfkesiyle, koşarcasına çamların altında uzaklaştı, gitti.

Ben, taş kesilmiş kalmıştım.

Ne yapmıştım, ya Rabbi? Üç anlamsız söz için, o kadar kazandığım bu gönlü birden ve bu defa artık şüphesiz geri alınmaz bir şekilde tekrar kaybetmiş miydim?

Sözlerimde, bu öfke için ne kötülük vardı? Kışkırtmaya yönelik ne kötü anlam vardı?

Birdenbire, aklımda bir yıldırım şimşeklendi.

Aman ya Rabbi, aman ya Rabbi! Oh! Ben ne hayvan herif, ne kaz kafalı bir sersemim! Kendi amacıma, kendi emelime takılmış, başka hiçbir şey düşünmeyerek kendi havamda, budala gibi, ahmak, mendebur, düşüncesiz, mütemadiyen aynı saf emelle devam edip gidiyorum. Onun bu davranışa ne anlam vereceğinden hiç, hiç şüphe etmiyor, bunu hiç, hiç düşünmüyorum.

Hâlbuki o bana bütün açıklığıyla, bütün gerçekleriyle kaç defa söylemedi mi? Daha önceki gün, "Siz, beni aldatmak istiyorsunuz," ve bugün, bu sabah, "Paranız için size oyuncak olmalarını istiyorsunuz," dememiş miydi? Yani, yani öyle değil mi? Demek, benim kendisini kandırmamdan ya da param için kendime bağlamak istememden; yani kendisini metres yapmak arzusundan bahsetmiyor muydu?

Ah, sersem, sersem! Şimdi başını duvarlara vur! Ama acaba para edecek mi?

Ben, yalnız kalbimin telkinine bağlı olarak, yalnız onun kalbini kendime celp etmek için, hiçbir kötü amaç beslemeksizin yalnız onun teveccühünü çekmek, yalnız onu kendime

karşı yumuşatmak maksadıyla uğraşıyorum. Onun bu sözlerime, bu davranışıma ne anlam vereceğini hiç düşünmüyorum.

Ah, bu aşk insanı, hatta en zeki, en şeytani olanları bile nasıl aptal, nasıl kör ediyor! Ama değil mi? Mademki zenginim ve mademki onu takip ediyorum ve söylediği gibi anasız, babasız ve mevkisiz bir kızdır; o zaman, onu metres yapma isteğinde olmuyor muyum?

Orada duramadım. Fırladım, dikine Hristos Tepesi'ne tırmanmaya başladım. Müthiş bir humma içindc dağ, taş, çukur görmeyerek; düşmekten, kaymaktan, yuvarlanmaktan korkmayarak yürüyor, yürüyor, yürüyordum.

Demek, bütün sözlerini bana bunun için söylüyor, "Ben metres olamam!" demek istiyordu? Benim ancak bu arzu için uğraştığımı sanıyor ve bütün aksilikleri hep bundan ileri geliyordu. Demek, demek öyleyse, eğer kendisini eş olarak istesem, kabul edecek miydi?

Yerlere yayılmış kuru, taze çam tellerinden ayaklarım kayıyor, yokuş aşağı, başım gözüm yarılarak yuvarlanma tehlikesi içinde, durmadan yürüyordum.

Eş!

Şimdi, ilk kez onu bu gözle görüyordum.

Evet, anasız, babasız ve servetsiz bir kızdı. Ama asaletinde, terbiyesinde, görgüsünde, öğreniminde bir kusur var mıydı? Ahlakı, ruhu şaibeli miydi? Bu yozlaşmış zevk ve günah ortamında, yegâne tesadüf harikasıyla saflık ve bekâret içinde açmış müstesna, nadir ve benzersiz bir izzet ve iffet çiçeği değil miydi?

İnceliğine ince, yüksekliğine yüksek, hem daha fazlası mümkün olamayacak derecede ince ve yüksek bir mahluk değil miydi? Ve evlenmek arzusunda olan bir erkek için, daha şayan bir kız nasıl bulunabilirdi? Bu çevredeki bütün

örnekler, her biri kendileri gibi binbir leke, binbir yarayla lekelenmiş ve kirli şeyler, her biri, her gün binbir kucakta, binbir pis temasa maruz kalmış, soluk, çürük şeylerken, o, nasılsa bir tesadüfle bu pislikten kendini kurtarmış, tam ciddiliği ve namusuyla evlenmeye layık, yüce bir varlık değil miydi?

Hemen karar verdim: Ona, evlenme teklifinde bulunacaktım.

Şimdi bütün ruhum, nefis bir müziğin ahengiyle titriyordu.

Bugüne kadar niçin ve nasıl düşünememiş, bu kararı neden daha önce verememiştim?

Şimdi bu teklifim, kendisine karşı ne kadar ciddi olduğumu, ona bağlılığımın ne derece güçlü olduğunu ona ispatlayacak ve o, hiçbir şey olmasa, bu nefret ettiği cendere hayatından kurtulup düzenli, aşırılıklardan uzak ve rahat bir hayata katılmak için, elbette hemen teklifimi kabul edecekti.

Yani, o kadar zamandır katılığına, inadına, "böğürtlen"liğine karşı lehimde yapılacak şey o kadar kolay, o kadar kolayken, ben bunu düşünmemiş ve çaresizlik içinde boşuna kıvranmıştım.

Şimdi artık ciddiyetimi takdir edecek, kendisine karşı çirkin kasıtlarımın olmadığını görerek bütün genç kızlık şiirini, bütün hülya hazinelerini bana adayacaktı.

O zaman, önümde açılan parlak hayatın geniş ufkunu, kendimden geçmiş ve mutlu olarak düşünüyorum.

***

Bu fikrimi önce Nihat'a açtım.

Önce inanamadı, alay etmek istedi. Ama fikirlerimi dinleyip ciddi olduğumu görünce, kolayca ikna oldu.

Düşündük ve karar verdik. Bu akşam o, köşke yalnız gidecek, "gras"ları bir yana çekerek yoklama yapacaktı. Onlar, elbette bu konuda bizden fazla yetki ve bilgi sahibi oldukları için, aralarında verilecek karara göre hareket edilecekti.

"Aman, beni bekletme ha! Çabuk gel!" diyerek onu gönderdim.

Ben, iskele gazinosunda onu beklemek üzere ayrıldım.

Nihat, "Kız sevincinden deli olacak!" dedi.

Ben de az çok böyle düşünüyordum. Yavru mahluku mutlu edeceğimi düşünerek derin bir mutluluk göğünde uçuyordum. Kendi kendime, köşkte geçecek ihtimalleri düşünüyor, kız kardeşlerin Nihat'la tartıştığını görüyor, haberi alır almaz puflayan Nigar'ı, az çok kıskançlıkla sarsılacak Mahmure'yi ve diğerlerine göre iyi kalbinin şevkiyle sevinip müjdeyi hemen Müjgan'a yetiştirmek için atılıp koşacak Şeküre'yi görüyordum.

İhtimal bu gece, ihtimal yarın, köşkte bir namzet[27] sıfatıyla devama başlıyordum. O zaman, hayatımın geleceği için hayaller, kararlar, düşünceler başlıyordu.

Ama Nihat gecikiyordu. Birdenbire, onu yolda karşılamak aklıma geldi. Kalktım, Nizam Yolu'na doğru yürüdüm.

Köşkün sokağına kadar gittiğim hâlde, hâlâ Nihat'tan bir haber, bir alamet yoktu. Sokaklarının köşesinde bekledim. Boşuna... Duramadım, daha ilerledim. Kapılarına kadar gittim.

Muhtemelen misafir vardı da Nihat'ın işi onlara açmasını engelleyecek durumlar çıkmıştı.

Hâlbuki bütün dünya, bu gece benim mutluluğuma yardım etmemeli miydi?

Sonunda, ateşli bekleyişten sonra, karanlıkta, çamların altında bir ayak sesi oldu. Oydu, Nihat geliyordu!

İlk sözü, "Bırak canım sen de!" oldu.

Ben yine bir aksilik çıktığını anlayarak, yıkılmış ve şaşkın kaldım. Nihat, kolumdan çekip beni yürüterek öfkeli öf-

27 Damat adayı. (e.n.)

keli söyleniyordu: "Bu nemrut kızı nereden gördün? Sonra, hadi gördün diyelim, nasıl oldu da hiç kimse, hatta kendisi bile farkında olmadığı hâlde, senin bu kadar gönlüne girdi, anlamıyorum vallahi Pertev. Mümkün değil. Umudunu kes. Nafile! Reddediyor. Kabul etmiyor."

Ben donmuş, taş kesilmiş hâlde, "Neden? Niçin?" diyebildim.

Nihat, "Önce işi graslara açtım. Tahmin ettiğim gibi alaylı, kıskanç kahkahaları oldu. Üçü de hayret ettiler. Nigar pufluyor, Mahmure soluyor, Şeküre fıkırdıyordu. Üçü de bu teklifin, Müjgan için her türlü beklentinin ötesinde bir talih ve saadet olduğunu kabul ve teslim ettiler. İmrenmeler, kıskançlıklar, takdirler, alkışlar uzadı. Mahmure, 'Kız şimdi deli olacak. Aman birden söylemeyin. Alıştıralım öyle,' dedi. Önce onun ağzını yoklayıp alıştırmak için Şeküre gitti. Az sonra, Mahmure de ona katıldı. Ben öbür köşede, Methi ve Nigar'la hem konuşuyor, hem de onların tavırlarından, hâllerinden sonucu izliyordum. Aaa hayret! Kız kabul etmiyor, başını sallayarak reddediyordu. Neler söylediğini elbette bilmiyorsam da hareketlerinden, tavırlarından, reddettiğini adeta görüyordum. Kız kardeşler, ısrar ve inat ettiler, söylediler, söylediler, söylediler. O aksi, nemrut, domuz, bir şey söylemeden dinliyor, yüzünde bir öfke bulutu, gözleri kayıp, yalnızca başını sallıyordu. Sonunda iki kız kardeş, bir faydası olmayacağını anlayarak geldiler. Bana pek anlamlı bir bakışla bakarak acı acı tebessüm ediyorlardı. 'Neler söylüyor?' dedim. Şeküre, 'Sersem, ayağına kadar gelen şahane bir nimeti tepiyor!' dedi. Mahmure izah etti, 'Daha ne o beni tanıyor, ne de ben onu tanıyorum. Böyle tanımadan, tanışmadan evlenmek nasıl olur? Ben böylesini bilmem. Hem evlenmek istemiyorum ki. Beni rahat bırakın; sizden ricam ancak budur, diyor.' Şeküre ekledi, 'Eğer burada size fazla geliyorsam, beni büyük halama gönderir, kurtulursunuz, diyor. Hatta üstüme düşmeyin, vallahi kaçar giderim,' diye tehdit bile ediyor."

Bitik, yıkık, ezilmiş, "Yani?" sorusunu düşündüm.

Nihat, koluma girip beni zorla yürüterek, "Yani, bırak şu nemrut kızı!" diye bağırdı. "Zaten suç sende ki, ona önem ve yüz verdin. Sen kim, o kim? Senin karın olmak, ne demek? Bırak sürünsün, aklı başına gelsin. Sen keyfine bak. Konumun, paran sayesinde sana kul olacak kadın mı yok? Şeküre, Mahmure sana neler bulurlar. Yarın İstanbul'a gidecekler. Çengelköy'de, bilmem hangi paşanın torunları varmış; ikisi de birbirinden ince, iki genç hanım. 'Evlenmek de istese, eğlenmek de istese mümkündür,' diyorlar. Onları alıp beş on gün için buraya, adaya getirecekler. Hem de istediğinden daha iyi. Öyle Müjgan'a benzememek şartıyla. Enfes şeyler!"

"Hayır, hayır..." dedim. "En ani kararım: Daha iyisi, ben buradan gideceğim!"

O kadar geri dönülmez bir şekilde gönlümü verdiğim bir varlığın yanı başında yeni hanımlarla flört etmek, benim tahammül edebileceğim bir azap değildi.

Ve yarın erkenden Büyükada'ya veda edip beş on gün kadar, belki daha fazla buradan uzaklaşmaya karar veriyordum.

Nihat, bağırıyor, tepiniyordu, "Eee, vallahi sen delisin! Hem de zırdeli! Dünyada bu kadar saçma insan görmedim. Bir kız için sen kalk, bu kadar hayatını kır, berbat et. Ne akıl, ne akıl!"

Onu dinlemiyordum.

Aşkı sadece tensel hazlarda arayıp bulan bu adamla, ilk hamlede kalbinin derin elyaflarına kadar kendinden geçerek teslim olma tabiatında yaratılmış olan benim, bu kadar ince ve nazik bir noktada birleşemeyeceğimiz çok açıktı.

***

Evet, Evet! Gerçekten böğürtlenmiş!

Ama o kadar çetin, o kadar yüksek bir daldı ki, elde etmek için bin güçlük, bin fedakârlık ve bin tehlike göze alındıktan sonra bile, insanın uzanan eli aciz ve ıstırapla, havada açık ve şaşkın kalıyor.

Onun mutluluğundan başka hiçbir emelim yoktu. Bu aksiliğiyle hem benim, hem kendisinin mutluluğunu paramparça etti.

Zavallı kız!

Öbür Sabah

Titremeli ve uykusuz bir geceden yıkık ve güçsüz çıktım. Nihat gördüğü zaman korktu. "Ne oldu Pertev? Eğer bir de hastalık çıkarırsan şaşarım vallahi!" diye haykırdı.

Hayır, hasta değildim. Fakat keşke hasta olsaydım. Keşke ölüme mahkûm, yatağa esir, ümitsiz bir mahkûm olsaydım. Hiç olmazsa kendimi bilmez, düşünemez, hâlimin bütün kahır ve işkencesinden habersiz olurdum.

Ah zavallı ben, zavallı insan kulu! Kendinizde bir hayat tarzı, bir hayat manzarası oluşturuyor ve yaşamak için prensipler kabul ediyorsunuz. Eşya, hâller hakkında bunlara göre hareketler tertip ediyorsunuz. Artık hayatınızı düzenlemiş, mesleğinizi edinmiş düşüncesiyle yürüyorsunuz.

Sonra ansızın bir gün, bir köşede hiç beklemediğiniz bir zamanda karşınıza bir mahluk çıkıyor. Küçük, narin, zarif bir mahluk, bir şey ki gül gibi elleri, ipek dudakları ve kadife gözleriyle bütün bu mahkûm zannettiğiniz tesisatı bir darbede yerle bir edip rüzgâra savuruyor.

Mesela evlisiniz. Razı olursunuz. Azametiniz, izzetinefsiniz var. Hakareti ve esareti kabul ediyorsunuz. Bir yerde, bir yerde yerleşmişsiniz. Hepsi hoş, bütün kaderiniz, bütün

kurumlarınız kün feyekûn[28] oluyor. Siz rüzgâr darbelerine maruz bir yaprakçık gibi gururunuzu, mesleğinizi, kurallarınızı unutarak savruluyor, savruluyor ve savruluyorsunuz.

Ve buna "aşk" diyorlar ve bunu da "kadın" yapıyor, bir bakışı, bir tebessümü, bir sözüyle yapıyor.

Sonra arkasına tek bir merhamet bakışı, tek bir insaf kelimesi bırakmaya tenezzül etmeksizin, geçiyor, geçiyor ve gidiyor. Ne sefalet, ne sefalet!

***

Demek, demek beni hiç beğenmemiş. Hiç, hiç hoş bulmamış ki, ümitsiz vaziyetine takdim ettiğim zengin hayatı reddetti. Demek beni hiç hoş bulmuş değil, bilakis o kadar iğrenç, o kadar pis, o kadar...

Ah Tarabya değil! Dünyanın en korkunç cehennemi olmalı, bu her zerresi tüm mevcudiyeti yırtıp yakan zehirli düşünce ve hatırlatma oklarından kurtulacak bir köşesi olmalı ki, ben rahat edebileyim.

Nereye gidersem gideyim kalbim ve fikrim, bu yılan dişleri arasında ezildikçe cennette olsam, yine selamet, huzur ve rahatlık görebilir miyim? Ama bunu ben kendim istedim. Cezamı çekeceğim ve çekmeliyim, çekmeliyim.

Hem ne ceza, nasıl ceza! Hatta bu kutsal seretan[29] olmasa bile, bu anda o mu, itiyatlar mı, burada kurduğum alışılmış hayat mı, bırakıp kalkmak, bir başka yere gitmek, orada bilmediğim bir çevre, tanımadığım insanlar arasında yerleşmeye çalışmak çekilir şey mi? Tamamen yabancı yüzlere ve tamamen yabancı bir hayatla günlerce yalnızlığa mahkûm kalacağım.

Bir de bunun üstüne, her an binbir hatırayla hançerlenen korkunç bir yara olursa! Özellikle beni asıl kahreden, o yegâ-

28 Kur'an'da da sık sık geçen "Ol der ve olur," anlamına gelen âyet. (e.n.)
29 Kanser. (e.n.)

ne sebep olmak üzere, "Demek beni o denli kusurlu, o denli kabul edilmez buldu ki, önündeki parlak talihi bile reddetmeye mecbur kaldı."

Bazen bir delilik dalgası yükseliyor, bütün vücudum kuduz pençelerin tırnaklarıyla sarsılıyor, "Ona kendim sorayım," diyorum. "Ondan açıklama isteyeyim. Ne mahzur gördü? Ne kusur buldu? Bunu öğreneyim," diyordum. Kendinden yüz kat üstün kadınların bayıla bayıla kabul edecekleri bir teklifi niçin ve nasıl reddetti? Bunu anlamak için, canımı sevinçle feda ederim.

Ama boş yere harap olmak neye yarar?

Alışmaya, unutmaya çalışmalı.

Sırtımda insanı canından bezdiren türlü feci hatıralarla, kalbimde türlü büyük elim hicranlarla burada, oteldeyim. Burası, bu otel ki, onunla beraber tasarlanan hayatımız için ne ulvi bir yerdi.

Özellikle burada, denize bakan bir oda düşünüyorum. O şen ve güleç yüzü, yıldız gözleriyle, karanfil dudaklarıyla...

Of, işte yine, hep unutmaya çalıştığım mevzuya kapıldım. Esasen, yalnız yazarken değil, özellikle düşünürken de aynı şey değil mi?

Zaten bu üzüntüden kurtulmak için yazmamak değil, hatta ve özellikle düşünmemek gerektiğini biliyorum ve her an buna karar veriyorum. Ama...

Ama hiç mümkün mü? Bu, artık düşünmenin, hatta nefes alıp vermemin esası oldu.

Nasıl gayriihtiyari nefes alıp veriyorsam, aynı şekilde gayriihtiyari düşünüyorum. Yani her an, her an beni kavuran, şişleyen o elim anılar ve o katil hançer...

Evet, tıpkı bir hançer! Bir hançer nasıl yırta yırta, nasıl zehirli elleriyle ite parçalaya, sert sert vücuda girerse, dü-

şünceler de kalbimi ve ruhumu öyle acı acı yakıp kavurarak varlığımda yankılanıyor, her defasında zehri, ateşi çoğaltıyor. Çünkü her defasında, başlangıçta dikkatten nasılsa uzak kalmış, yeni bir teferruat canlanıyor.

Ve her teferruat, o ateşi yeni zehirlerle dağlıyor.

Çoğu zaman, pek zorunlu kalınca kendimi rıhtıma atıyorum. Deli gibi, görmeksizin, bir sairfilmenam[30] hissizliğiyle Yeniköy'e ya da bu yandan Büyükdere Çayırı'na kadar durmadan, koşarcasına yürüyorum, yürüyorum ve harap, bitmiş geri dönüyorum.

Gözüm dünyayı görmüyor. Otelde, ilişki kurulması pek kolay kadınlar, sokakta insanı bir süre oyalayacak güzellikler yok değil ama bunun için heves, neşe ve arzu olmalı.

Hayatla bağı koparmak... İşte en büyük emelim, tek isteğim. Hatta Nihat'a rica ettim, "Beni bir süre için unut. Ne mektup ne haber istiyorum. Hiçbir şeye lüzum yok. O hayatı berbat ettirecek hiçbir eser kalmasın. Ben kendimi bulunca, kuvvetime güvendiğimde kalkar, kendim gelirim. Aksi hâlde kışın, Beyoğlu'nda buluşuruz," dedim.

Onun için, buraya geldim geleli, dört gündür onlardan hiçbir haber almıyorum.

Birkaç kez telefon başına gittim. Nihat'ı aramak, ondan bir haber almak istedim. Ama korktum ve çekildim. Burada bir insan değil, heyulayım.

İnsan oldum, insan olmaya çalıştım da ne fayda gördüm?

Üç Gün Sonra

Denizde boğulmak üzere debelenenlere özgü bir umutsuzlukla, yeni bir tecrübeye girdim. Evet, yalnız tecrübe sözüyle tanımlanabilecek bir şey, bir şey ki, bir macera gölgesi.

30 Uyurgezer. (e.n.)

Onun, iki kız kardeşiyle kız kardeşlerden birinin kocasından mürekkep bir ailesi var. Erkek kırk beşlik, tıraşlı, İngiliz ciddiyetiyle mümtaz, son derece nazik, adeta tam anlamıyla bir centilmen...

Karısı, ilk bakışta bir Alman denilecek kadar sarışın, soluk, zayıf ve çelimsiz. Sanki yaşamıyor, nefes almıyor denilecek derecede rüzgârlı ve hayali bir vücut.

Bu hanımefendinin bir küçük kız kardeşi var; görülmeye değer birisi. Kendinden on yaş kadar büyük ve otuzluk bir kadın olan kardeşinin akıbetine, hayali varlığına, on sekiz yirmi yaşın tazelik ve sıcaklığını ekleyin. Başak başının soluk yüzünü, hafif ve hastalıklı bir allık hamlesiyle süsleyin. Açık mavi gözlerine, kız kardeşte olmayan avuç avuç şeytanlık kıvılcımları serpin. Kız kardeşin ince, renksiz dudaklarını kanlı ve parlak tebessümlerle renklendirin. Sonra, kız kardeşi gibi, sakin ve donuk değil, gülen ve dalgalı, kötü kalpli denecek kadar çapkın ve şuh bir şey ki, bir ateş parçası... Fırtınalı, şimşekli ve yıldırımlı bir şey.

Bu tipler, halim ve selim olurlar. Hüzünlü, hastalıklı olurlar. İşte mesela büyük kız kardeş, rehavet, hassas, şiir sever bir numune. Hâlbuki küçükte rehavet nerede? O, bir alev parçası. Bir dakika yerinde durmuyor; tek nefesini birkaç hareketle sarf ediyordu.

***

Önce onları yemek masaları benim masamın yanı başında olduğu için, ilk iki gün yemek sırasında inceledim. Büyük kız kardeş, Nebile Hanım, bir kuğu şahaneliğiyle, vakur ve rehavetle yemek yiyen birisi. Kocası Kemal Nedim Bey, sessiz, soğuk. Ama Süheyla Hanım, akıntı burunlarında durmayıp seken, sıçrayıp, çırpınıp dövünen yavru dalgalar gibi, her uzvu binbir hareket, binbir çırpıntıyla oynuyor. Gözleri, çenesi durmayıp cıvıldayarak üç kişinin yapacağı hareketi tek başına, yüz kat fazla yaparak dikkat çekiyor.

İlk olarak, Müjgan'ın soğukluğuyla bu genç hanımın coşkunluğunu mukayese ettim. Bu efrat ve tefrit[31] düşüncesi arasında, beni buraya sürüp getiren hicranı tedavi değilse bile, beni şöyle biraz oyalamak için, işte örneğin Süheyla Hanım'la yakınlık kurmak için, önümde bir tecrübe sahası değil miydi?

Ama benim için kadın zevki, o kadar Müjgan'la özdeşleşmişti ki, fikrimin bu özendirmesini kalbim isyanla reddetti ve başka şeylerle meşgul olmaya çalıştım.

Hâlbuki bu mümkün oluyor muydu? İnsan, en çarpıntılı kaynaklardan taşıp kabararak coşkunluk içinde akan bir şelalenin yanı başında, başka şeyle ilgilenebilir mi?

Gözler şelaleye nasıl kendiliğinden çekilirse, ben de istemeyerek solumdaki masada köpüklenen heves, çırpınma ve ihtiras girdaplarıyla meşgul oluyordum.

Mesela, her an konu değiştirmek üzere, etrafımdaki her şey ve herkes hakkında binbir soru soruyor, düşüncesini belirtiyor; her soruda, her düşüncede binbir tebessüm ve kahkaha çiçekleniyor; geveze kuşlar gibi durmayıp, dinlemeyip cıvıldıyordu.

Kendi kendime, "Ne eğlenceli bir kız", dedim. "İnsanı hiç sıkmaz."

Ve Müjgan'ın tutukluğuna karşılık, "İşte terslikten arınmış, şen ve hoş bir mahluk," diye düşündüm.

***

İlk günlerin zorunlu resmiyeti arasında, önce gözlerin uzaktan yerine getirdiği tanışma devresi geçmiş; buraya geleli beş gün olmuştu ki, Kemal Nedim Bey'le rıhtımda tesadüf ettikçe -o da benim gibi tek başına rıhtım gezilerine çıkıyordu- selamlaşmaya başlamıştık. Sonra bu selamlar, yemek salonunda buluştukça tekrar etti ve sonunda, rastgele bir bahaneyle konuştuk.

31 İfrat ve tefrit: İki uç nokta. (e.n.)

Avrupa'nın bazı şehirlerinde, uzun süre konsoloslukta gezmiş bir zat. Görmediği şehir yok. Her köşeye, her bucağa uğramış. Eşi ve baldızı, görevli olduğu şehirlerden birinde -nerede olduğunu söylemedi- yerleşmiş bir Türk'ün, oralı biriyle evliliğinden doğmuş, iki nadir limonluk çiçeği. Kışın, hep birlikte babanın oturduğu şehre dönüp oraya yerleşeceklermiş! Kayınpederi, bulunduğu şehirde önemli bir ticarethane sahibi olduğu için, kendisi de artık orada iş tutacakmış. Buraya, İstanbul'u hanımlara göstermek için gelmişler.

Doğal olarak, hanımlarla da tanışma mutluluğunu yaşadım. Bazen pek sıkıldığımda onların yanına gidiyor ve kendimi avutmaya çalışıyorum.

İki Gün Sonra

Aşk nedir? Nedir bu? Bu nasıl şeydir? Ne anlaşılmaz, ne akıl ermez, ne hüküm verilemez bir badiredir ya Rabbim? Yüz binlerce örnek, ihtimal daha parlak, daha nazlı, daha taparcasına sevmeye değer benzeri olan tek bir mahluk, sizi kendine nasıl da çözülmez zincirlerle bağlıyor! Kendinizi niçin, nasıl kurtarıp silkinemiyor, silkinip kurtaramıyorsunuz? Bu ele geçmez, anlaşılmaz, çözülmez sihir ve sır neden ibarettir?

Gözümün önünde, bana yönelik hareketli ve akıcı, renkli ve nefis -ve ne kadar nefis- bir mahluk var. İşte, elimi uzatsam, orada. Müjgan'dan daha parlak, daha çekici, daha tesirli olmasa da onun kadar müstesna ve güzel biri.

Ve bana hiçbir şey söylemiyor. Yanımda bir kavak ağacı kadar hissiz, taştan yapılmış gibi aldırışsız duruyor. Zevkse var; duyguysa var... Her şey var. Yalnız, her şeyin ruhu olan aşk yok. Niçin, ah niçin? Bunu nasıl anlamalı? Bunu kimden öğrenmeli?

Karşıdan bakarken süslü, çekici ve renkli bir kandil ki, yalnız içinde ateş yok. Ve ateş olmadığı için bütün ziynetleri, bütün latifeleri ruha işlemiyor; donuk, kör ve taş kalıyor.

Bakıyorum; işte göğüs, işte gerdan, işte bel! Her şeyi var. Müjgan'da ne varsa, bunda da her şey var. Sonra, Müjgan, benim için her şey ve bu, hiç, hiç! Ne korkunç bir sır.

Evet, şairin sözü doğru: Yüz bin türlü aşkı, tek bir isimle çağırıyoruz. Önce, ancak pek genel hatlara ayırmak üzere, heves aşkı var. Aşktan söz edildiğini işite işite ya da romanlarda okuya okuya, bu o kadar övülen şeyi, biz de yapmak arzusuna kapılıyoruz. Herhangi bir kadını sevmeye imreniyoruz ve özenti bir aşka giriyoruz.

Sonra, zevk aşkı var. Nasılsa tanıdığımız bir kadından aldığımız zevki, kendi kendimize büyütüp aşk mertebesine yükselterek, aşk taklidi yapıyoruz.

Sonra gurur aşkı, sonra inat aşkı, sonra ihtiras aşkı, sonra itiyat aşkı var. Var, var ve en sonra, aşk aşkı var. Yani bir aşk ki, ta özelde, ruhların, mukadderatın yaratılıp dağıtıldığı zaman, ilk Eflatun'un tarifine göre dişi ve erkek olmak üzere iki kısma ayrılarak hayatlarında birbirini arayıp bulmakla görevlendirilmiş iki mahlukun dünyasındaki ilahi tesadüfleri var. Yani, hiç heves duymaksızın, hiçbir yönelime, hiçbir tesire tabi olmaksızın, en bilemediğimiz bir zamanda karşınıza çıkar ve ancak o ezeli bağın sıcak ve yararlı etkisiyle sizi çekip bağlayan aşk! Asıl aşk var.

Ben de Müjgan'la öyle olmadım mı?

O akşam "graslar"a giderken, hiç aklıma gelmiş miydi? Hiç hazırlanmış mıydım?

Olsa olsa, parlak ve şen bir âleme giriyorum ümidi vardı. Bu kadar feci bir bağlılık duymuş muydum? Bu, tam tabiriyle, bir yıldırım darbesi oldu.

Hâlbuki Süheyla Hanım'la birbirimize âşık olsak, öyle mi olacak? Ciddi, düzenli bir aşk olmayacak mı?

Sonra Müjgan'a karşı beni kaynatan o coşkunluğu, bu genç hanım için hissetme ihtimali var mı?

***

Süheyla Hanım, piyanoda müthiş bir usta. Bütün klasik parçaları, sanki ezberden ve notasız çalıyor. O kadar müzikle özdeşleşmiş. Bazen piyanoya oturuyor, hevesinin rüzgârına uyup o parçadan o parçaya sıçrayıp atlayarak türlü emprovizasyonlarla[32] neler oluşturmuyor, neler yaratmıyor!

Ve ben, onun yanı başında bir koltuğa gömülmüş, bu müzik şelalesinin çiçek ve büyüsü içinde kendimden geçip uzak ve derin başka âlemlere akan bütün varlığımla uyuşuyor kalıyorum.

Sonra birdenbire fırlıyor, ellerimden tutup çekerek beni kaldırıyor, koluma sokulup sıcak vücudunun bütün yükünü bırakarak, "Hadi balkona çıkalım, akşam oldu artık. Deniz ne güzeldir!" diyordu.

Tecrübe mi? Bu, geçmişi unutmak tecrübesi değil, bir uzak hayalde takılıp kalmak tecrübesi oluyor.

Kendimin kopmaz bir bağla bağlı olduğumu, bana bin korkuyla ispat eden bir tecrübe. Başka bir kadının yanında, başka bir sesin müziğini dinlerken, uzak ve hayali bir başka kadında, korku içinde kalma tecrübesi, yani bir ümitsizlik ve cinnet tecrübesi.

O Gece

Benliğimi tırnakları arasında parçalayan bu uğursuz düşkünlüğe rağmen, derin bir isyan içinde, müthiş bir karar verdim: Kendimi hiç olmazsa teselli etmek için, ne yapıp edip Süheyla'yla ilişki kararı. Kalbimi zorlayacağım, meramımı zorlayacağım, kendimi bu kızla meşgul edip bir aşk, hiç olmazsa bir bağ kurmaya çalışacağım.

Hiç olmazsa, bu işle meşgul olurken acılarımı hafifletmiş, zaman geçirmiş olsam da, bu ana kadar onun sihir ve cazibesine karşı da donanımlı ve savunmalı bir benlik arz edi-

32 Fransızca müzik terimi: Doğaçlama. (e.n.)

yorum. Şimdiden sonra, ona meyil ve yakınlık göstermeye çalışacağım. Hiçbir şey olmazsa, birkaç gün meşgul olmak da bir kâr değil mi?

İlk hareket olmak üzere, onunla bir otomobil gezintisi aklıma geldi. Bentlere kadar gidip gelmeyi teklif ettim; hemen kabul etti. Ellerini çırparak hafif bir sıçrama hareketiyle, "Aman, ne güzel fikir! Durun, ablama da haber vereyim. Başımı örteyim, gelirim," dedi.

Kanatlanmış gibi salon kapısına atıldı.

Üç dakika sonra geldi. Başına yeşil ipekten bir sargı yapmış, kulaklarının çevresine fışkırmış başak saçları, yanaklarının heyecandan hararetlenmiş kırmızılığı, büyülü bir ahenk teşkil etmişti.

Otelin merdivenlerinden inerken, kendi kendime, "Şimdi graslar beni görseler, kim bilir neler düşünürler?" diye gülüyordum.

Şu anda kendimi tanımıyorum. Benim bildiğim Pertev yerine yabancı, meçhul ruhlu başka bir delikanlı geçmiş, benim anlayamadığım nedenlerle bilmediğim hareketlere koyulmuştu.

Şimdi rıhtım üzerinde sıçrayıp kayarak uçan otoda, sendelemelerin tesiriyle birbirimize tutunarak oturuyoruz. Önümüzde, Kireçburnu'nun Karadeniz'e bakan geniş ve rengârenk sahil çerçevesi içinde duru, uzak ufka kadar serpilmiş, uzayıp akmış mavi deniz var.

Uygun, şairane ve sevdalı sözlere başlamak ihtiyacı hissediyordum. Ancak bunu bulabildim, "Ne hoş manzara, değil mi Süheyla Hanım?" dedim.

Gözleri derin derin dalmış, sadece, "Hem ne kadar hoş!" diye cevap verdi.

Ben malum, acaba o ne fikir ve ruhta bulunuyordu? Bendeki sırları ve karanlığı görüp tahmin edebiliyor muy-

du? Nerede? Bunun, değil böyle saf ve masum bir genç kız, dünyanın binbir çemberinden atlamış hileci kadınlar için bile mümkün olmadığı muhakkaktı. O zaman, insanlıktan, özellikle dostluktan, asıl, asıl aşktan, o insanın bütün varlığını kolayca teslim ve feda ettiği aşk faciasından korktum.

Her insan ne büyük, ne meçhul ve ne karanlık bir orman! Hiç girilmemiş korkunç bir orman ki, türlü tehlikeler, türlü tuzaklarla dolu. İçine girince, ihtimal baştanbaşa güzel manzaralar, hoş gölgeler, nefis kokularla mutlu olacağız; ama daha büyük ihtimal ki, ayaklarımızın altında gizli uçurumlar açılacak, karşımıza zehirli yılanlar, katil kaplanlar, kan içici sırtlanlar çıkacak. Yani tamamen bilinmezlik, tamamen sır ve tamamen tehlike...

Her harekette başka bir tedbir, her adımda başka bir ihtiyat lazım. Hele bütün varlıklarıyla zararlı olan kadınlarla ilişkilerimizde, daima şüphe, her zaman suizan[33], mütemadiyen güvensizlik gerek.

Hâlbuki biz; erkek kadın, bütün yeni ilişkilerimizde, yeni bağlılıklarımızda ne hummalı dökülüveren bir sıcaklık, ne hemen bayılıveren bir samimiyet gösteririz.

Bu düşünceler, kendi canavarlığımın muhakemesiyle ortaya çıkan şeylerdir. İhtimal zavallı kız, şimdi kalbinin en sıcak samimiyetiyle, benim için kim bilir ne saf ve masum hülyalarla doluydu.

Benden ne ilgi, ne gönül ilişkisi, ne çekicilikler umuyordu.

Ah! İnsanlık, maymunluk ve sırtlanlık demek değil mi?

***

Araba baş döndüren bir hızla geniş yolda uçarken, genç kız her zamanki ihtiyaçlarla dolu tavrının tersine arkasına dayanmış, sakin, mutlu, dinleniyor; gözleri süzülmüş, yanakları canlanmış kendisini dinliyor ya da duyularından gelen tesirleri topluyordu.

33 Kötü zan. (e.n.)

Onun yanımda zavallı bir durumda göründüğüm için mi, yoksa kalpten ve ciddi bir bağım olmadığı için mi, Müjgan'a karşı gösteremediğim cüretli âşık rolünü oynamak istiyorum. Hani Şeküre'nin, Dil gecesi koluma girip bana verdiği aşk ve ilişki dersini, burada uygulamak arzusuyla meşgulüm.

Ve tesadüf gibi, elimi elinin üstüne koydum ve sıcak, ipek dokunuşuna karşın çekmedim.

O da çekmedi.

Araba uçuyordu. Şimdi Bentler yoluna girmiş, ağaçların altında havalanmış gibi atlayıp sıçrayarak, kayıp sekerek gidiyorduk. Bana alelade hareketlerle bu hız arasında ne kadar fark varsa, her günkü hayatla şimdiki arasında da o kadar fark olması gerektiği düşüncesi sirayet ediyor, fevkalade şeyler yapma isteği canlanıyordu.

"Bu fevkalade hızla fevkalade işler yapılmalı," diyordum. Elimin altında sıcak bir teslimiyetle çarpan bu elleri, yavaş yavaş, küçük küçük parmaklarımın içine alıverdim. Hücumlarıma ses çıkarmadığını, sıkıştırmalarıma karşılık verdiğini görerek gözlerim bulanıyor, başım dönüyordu.

Birdenbire bir cinnet kasırgası içinde, ne olursa olsun diye, bu eli kaldırıp dudaklarıma götürdüm. Onun uysallığıyla bütün damarlarım ateşli bir girdap içinde dövünüyordu.

Koluma doğru eğilmiş duran başını görmek için yarı döndüm. Gözleri tam bir sarhoşluk içinde süzülmüş, erimiş; başı kolumun üstünde, hemen hemen bayılmıştı.

Sol elimi uzatıp, başını kendime daha fazla çektim ve davetsiz, kendi kendine uzanan nefis dudaklarını ağzıma aldım.

Şimdi bana epeyce sokulmuş, adeta kucağıma girmiş, gözleri kapalı, dudakları titriyor, daha fazla sokulmak istercesine telaş ve heyecan doluydu.

Aman ya Rabbi! Bu kadar... Bu kadar kolay ha?

Ancak, daha önceki gün, benim için tamamen yabancı olan bir genç kız... Bu nasıl şeydi?

Ah, Şeküre'yle Nihat'ın ne kadar, ne kadar hakları vardı!

Bir genç kız mı? Hangi genç kız ve acaba kaçıncı genç kız?

O zaman, bugünkü aşkların niçin bu kadar kolay, kadınların neden böyle çabuk olduğunu, ancak o zaman anladım.

Evet, aşk yok! Bunlar, bu yapılanlar, oynatılanlar gerçek, hür, kalpten gelen bir aşk değil, yalnız bir şehvet oyunu. Yalnız kadının erkeğe, erkeğin kadına karşı beslediği hayvani bir eğilimin tezahürü. Ve gerçek aşklardaki heyecanlar, çırpınmalar olmadığı içindir ki, ilk hareketler hemen böyle zafere yöneltiyor.

İşte ben, dün sevdiğim Müjgan'a karşı acemi ve sevdalı, bugün sevmediğim Süheyla'nın yanında usta ve başarılı bir âşık olmadım mı?

Ah, iğrenç! İğrenç!

Aşkın ilahi coşkusunu, kendinden geçme hâlini böyle ani ve hayvani bir zevk ürperişiyle feda etmek cinayet, ne affedilmez bir cinayet!

Bir genç kız, ilk harekette hemen bayılıp teslim olur ve bu kadar kolaylaşırsa, aşkın ne zevki, ne yüksekliği kalır? Ve bunun, umumhane[34] çiftleşmesinden ne farkı vardır?

***

Ah, benim büyük ve ilahi ruhum! Müjgancığım!

İhtimal, bugün dünyadaki bütün genç kızların yegânesi olarak, tam ve bütün anlamının ihtişamıyla yüksek bir tabiat, soylu bir kişilik, samedani[35] bir varlıksın. Sen kendini ve aşkını, yalnız kalbinin ısrarıyla verirsin; duygularınla, asabınla değil, kalbinle ve vicdanınla yaşarsın!

34 Genelev. (e.n.)
35 İlahî. (e.n.)

Senin yüksek ruhun, benden korkunç bir intikam aldı, Müjgan. Ben, seni unutmak istiyordum, işte kalbime daha fazla tahakkümle yerleştin. Seni kutsuyorum. Sen, bana dünyada tek ve eşsiz bir kadın örneği gösterdin. Pak, masum, hiçbir temasın kiriyle pislenmemiş, hiçbir hevesin temasıyla pislenmemiş bir genç kız örneği...

Biraz önce yuvarlandığım zevk ve şehvet uçurumundan şimdi silkinerek kendimi kurtarmış, düşmanca bir tavırla Süheyla'ya bakıyorum.

Kucaklaşma sırasında saçları dağılmış, başı bozulmuş, vücudu bükülmüş kalmıştı.

Ona karşı hissettiğim şey, yalnız soğukluk değildi; sönmez bir kinle kaynıyordum.

Kalbimdeki en büyük mabudu yıkmış, kadınlığı susturmuş ve aşkı kirletmişti. Bu cinayeti, ölünceye kadar affetmeyecektim.

Bir kadın ilahi varlığını, değerini bilmeyince kadın değil, yalnızca bir dişidir. Her dişi gibi aşağılanmış ve kirli bir mahluktur.

Otele dönünce, odama kapandım. Şu satırları yazıyor ve artık bir daha ele geçirilemez bir şekilde, hayır, ele geçirmeyi kendim de istemeyerek, onun elinde çırpınmanın bile derin ve yegâne bir zevk olduğunu anladığımdan, yeniden Müjgan'ı düşünmeye başladım. Şimdi ne düşünüyorum? Acaba ondan ayrılmasaydım, onun gözünün önünde kalsaydım, daha iyi yapmaz mıydım?

Özellikle şimdi anımsıyorum ki, o gece kendisi kız kardeşlere, "Daha ne o beni tanıyor, ne de ben onu," demişti. Bunda hakkı yok muydu?

Ona karşı, bu derece hafif davranışım bir yıldırım darbesi olduğundan, benim anlamayacağım birçok durum ve kötü şartları anlamak, onun sakin ve tesirsiz muhakemesi için haklı bir arzu değil miydi?

Acaba kalsaydım; beni anlasa, beni tanısaydı? Acaba sever miydi?

İlk günden son saate kadar, yirmi üç günlük bir temas... Bir temas ama ihtimal başka yumuşak ve hararetli bir kadın için yeterli, hatta bazı durumlarda fazla gelebilirken, onun gibi kapalı, çekingen bir mizah için daha başlangıç bile olamaz.

Özellikle ilk günlerde, bugün en sonunda ruhumun bazı eğilimlerinden haberdar olduğum için, ona göre feci, vahim sonuçlar yaratacak hareketlerim ve sözlerim oldu...

Mesela ilk gece benim laf olsun diye söylediğim dört beş cümleyi, o kendisine metreslik teklifi gibi anlayacak; o soğuk tabiatı bundan dolayı bulanacaktı.

O, benim fikrimi ve kendisini takibimi, mutlaka böyle anladı. Kimsesiz, fakir bir kız... Parlak ve güzel de. Elbette kendisine birkaç iltifat edersem ve zengin olduğumu anlarsa, kollarımın arasına atılacaktır, diyorum sandı.

Hâlbuki o, daha önce anladığım gibi, bu konularda müthiş bir taassupla donanmış olduğu için, böyle bir hareketim kendisini nasıl deli etmezdi? Hayattan gördüğü saldırı, onda kuru bir suizan, güvensizlik peyda etmişti. Bunu ben, o zaman nasıl bilirdim?

Ondan sonra bütün hareketlerimi bu fikre vücut vermek arzusuyla tercüme etmiş olacak ki, özellikle bana karşı, herkesten çok sertlik göstermeye devam etmişti.

Bütün sözlerini düşünüyorum. Hepsinde de bana karşı bu hükümle açıklanacak bir husumet belirtisi fark ediyorum.

Peki, peki... Bunlar hep haklı, bunlar hep doğru diyelim.

Sonra evlenme teklifimde, acaba nasıl bir fesatlık gördü de reddetti?

İşte bunu anlamak mümkün değil, işte bunun için ölüyorum, bunun için kahroluyorum. Diğerlerinin hepsine bir

mana bulmak, bir sebep tedarik etmek mümkün ve sebep bulup izah edince, insana az çok teselli geliyor. Beni kahır ve harap eden şey, benim meşru evlenme teklifimi nasıl ve niçin reddetti? Acaba demin düşündüğüm gibi, "Daha birbirimizi yeterli derecede tanımıyoruz," fikriyle mi?

O hâlde... O hâlde orada oturup, ona kendimi tanıtmak, daha ısınmak ve ısındırmak varken, kalkıp buralara gelmek, anlamsız ve gereksiz fedakârlıktan mı ibaret oldu?

Al, şimdi bir hicran daha!

Bunu nasıl anlamalı, nasıl halletmeli?

Öbür Sabah

Nasıl olacak, onların delaletiyle!

Ben, ilk tesirin taşkınlığı içinde, insanı daima yanlış yollara, sakat hareketlere yönelten bu lanet izzetinefis isyanıyla hiç bu ince noktaları düşünemedim. Fırladım, bağıracaktım; buralara düştüm.

Hâlbuki soğukkanlı düşünmek, söylenmiş sözleri uzun uzun tartmak, biçmek ve bunların gerçek anlamlarını göz önünde tutup ona göre bir davranış biçimi seçmek, elbette daha makul olurdu.

O hâlde, yine başarı olmasa bile, kızın amacı, niyeti, reddetme sebebi anlaşılır, ben de hiç olmazsa harap ve helak olmazdım. Ah, sersem! Sersem! Daima sersem!

Sonra, ya oradan hiçbir haber almak istememe kararı? Bu gülünç azamet iddiası? İhtimal sadra şifa[36] verecek bir olay olmuştur; ihtimal, beni teselli edecek bir söz söylenmiştir.

Hemen telefona koştum. Nihat'ın otelini aradım. Saat on bir. Ya otelde ya da onların yanındadır. Gördüğüm en eksik-

36 İşe yarayan, gönül ferahlatan. (e.n.)

siz tam adam. Kusursuz, okulda öğretmenimizin dediği gibi efradını cami ağyarını mani[37] bir tasavvursuzlukla tam erkek. Darılmak, kırılmak, özellikle, ah, özellikle sevmek deliliğinden uzak siyahi cilt! İnsan kadın sözüne hele kadına darılır mı hiç! A aptal!

Nihat, otelde değil. Evet, köşkte telefon vardı ama numarası? Tamam, bende kaydı vardı ama hangi defterde? Odaya koşuyorum, defterleri araştırıyorum. Yok, yok! Hayır, yok! Bütün elbiselerimin ceplerini boşaltıyorum. Sonunda, derin bir endişe içinde elime geçen küçük defterde, numarayı buluyorum. Tekrar telefona... Köşk... Oh, cevap alıyorum! Acaba sesimi tanıyacaklar mı? Çoğu zaman, telefona en önce o koşardı. Acaba yine o mu gelecek? Ah, nasıl titriyorum!

Telefon açılıyor. Billur bir ses, "Alo!" diyor...

Ah, o! Vallahi o! Nasıl söyleyeceğim, titreye titreye nasıl konuşacağım? O kadar heyecanlıyım ki, sesim değişik çıkıyor ve tanınmış tesirini yaratmıyor.

"Nihat Bey bahçede, hanımlarla birlikte efendim. Çağırayım mı?" diyor. Bekliyorum.

Ah, mutlu Nihat! Ben burada, günlerden beri cehennem azabıyla kıvranırken, o hâlâ eskisi gibi onların arasında, gece gündüz her saat onlarla beraber, değil mi?

Telefonda hareket:

"Alo?"

"Nihat, Benim!" diyorum.

"Vay, Pertev! Sen misin? Nasılsın? Ne hâldesin?"

Ve soruları birbiri arkasına sıralıyor.

Soruları geçiştiriyor, ben soruyorum:

"Oradan ne haber?"

37 Efradını cami ağyarını mani: Ne eksik ne fazla anlamında bir söz. (e.n.)

"Ne haber istersin?" diye cevap veriyor.

Eğer orada, odada kimse yoksa, söyleyeceğim işitilmeyecekse, bana bilgi vermesini rica ediyorum.

"Önce," diyor. "Teklif gecesinden sonra, senin habersiz, birdenbire kayboluşun, onun dikkatini çok çekti. Hatta, 'Pertev Bey, acaba niçin gelmiyor?' diye onlara sormuş. Onlar da aksi, öfke dolu cevaplar vermişler. Bana söylediklerine göre, adeta hareketlerinden pişman olmuş denilecek bir ezginlik bile görmüşler. Sen birdenbire ortadan çekilince, reddettiği saadetin kıymetini anladığına hiç şüphe yok. Hanımlar, seni çok merak ettiler. Her gün bana soruyorlar. 'Pertev Bey nerelerde? Bir gün baskın yapalım.' diyorlar. Ben de senin tembihine uyarak, 'Bilmiyorum,' diye geçiştiriyorum. Yoksa bir gün takımla başına çökeceklerdi. Ee, ne hâldesin? Nasılsın?"

"Anlatması uzun," diye cevap veriyorum. "Seni nerede görebilirim? Bana, buraya gelebilir misin?"

"Yarın gelirim. Yarın yirmi beş kişi kadar bir takımla Burgaz'a, pikniğe gidiyoruz."

"İtiraf ederim ki, içim cız ediyor."

"Bu daveti, zavallı kulunuz düzenledi. Senden sonra tanışılmış yeni hanımlar, yeni beyler var."

Kendimi tutamıyorum ve:

"Ne kadar talihlisin!" diyorum.

"Talihli mi? İstersen sen de gel. Sana engel olan yok, kendi sersemliğinin cezası."

Kalbim çırpınmaya başlıyor:

"Eğer o gelecekse, gelirim."

Şuh bir kahkahayla:

"Hâlâ mı?" diye neşeleniyor. Sonra, ciddi bir sesle:

"Elbette gelecek. Hem, pek iyi olur, Pertev. Uzun süre ortadan kaybolduktan sonra habersiz, birdenbire ortaya çıkmak pek şık bir şey olur."

Korka korka soruyorum:

"Sakın biçimsiz bir hareket görünmesin?"

"Neden görünsün? Ben, herkese bir sürpriz yapmak için, seni de davet etmiş olurum. Sen, bizi iskelede beklersin. Biz, Ada'dan onda kalkacak vapurla hareket edeceğiz. Yani on buçukta, Burgaz İskelesi'ndeyiz. Sen, ona göre bir vapurla gelirsin. Oldu mu?"

"Sakın kimseye söyleme," diyorum.

"Müsterih ol. Aman, ne güzel bir sürpriz olacak! Seninki, kim bilir ne kadar mutlu olacak!"

"Amma ediyorsun! Sakın kızıp geri dönmesin?"

Alaylı bir kahkahayla ayrılıyoruz.

Ah, hayat! Ne şahane bir tecelli! Bir çeyrek saat önce, dünyanın en bedbaht adamı, şimdi bütün dünyalar kendine verilmiş gibi mutlu...

Öbür Gece Büyükada

Sabahleyin onda, Burgaz İskelesi'ndeyim.

Hep ters hisler, zıt heyecanlarla onların vapurunun gelişini seyrederken, ondan nasıl bir tesir göreceğimi heyecanla düşünüyor ve pek acıklı bir tepki görürsem, kendi kendime ne yapacağımı soruyorum.

Vapur yanaşıyor. Ben, iskelenin ucuna kadar inmeye cesaret edemeyerek, otelin kapısının önünde bekliyorum. Uzaktan, çıkanları görüyorum. Sonunda kafile görünüyor. Mümkün olduğu kadar sayıyorum; on dört hanım var, bir o kadar da erkek varsa, bu gürültü arasında nasıl olsa kendimi idare ederim diye memnun oluyorum.

Nihayet, birbirleriyle konuşa konuşa yaklaşıyorlar, yaklaşıyorlar, önüme kadar geliyorlar. Yabancı olanlar arasında, aşina yüzlerden biri beni fark ederek, "Vay, Pertev Beyefendi!" diye haykırınca, hepsi birden bana bakıyorlar. O zaman bir gürültü, bir coşku, bir patlama... Hanımlar, çığlıkla, "Vay, vay, vay! Ama ne samimi! Siz misiniz?" diye haykırıyorlar. Nihat, bu sırada yetişmiş, "Nasıl sürprizim?" diye araya giriyor. Her biri bir şey soruyor, elimi sıkan sıkana...

Bu gürültü arasında, onu görmüyorum. Sonra, en arkada, gözüme ilişiyor. O da beni görmüş, vurulmuş gibi donmuş kalmış. Bu, heyecanına delalet etmez mi? Acaba bu heyecan lehimde mi, yoksa aleyhimde mi?

Merkeplerin[38] hücumu, herkesin merkep seçimi... Ben, bu sırada uzaktan, titreyen bir tebessümle onu selamlıyorum ve ondan (acaba soğuk muydu?) bir tebessüm görüyorum.

Nihat, merkep kafilesini düzenleyip onları yola saldıktan sonra, gelip koluma giriyor. Önümüzde tepeye çıkan zikzak merkep yolu neşeli, kahkahalı, rengârenk hanım ve bey süvarilerle şenlenmiş, birbirlerine uzaktan yakından seslenerek ağır ağır çıkıyorlar.

O, bizim gibi merkebe binmek istememiş, aynı şekilde yaya olarak tepeye çıkmayı tercih eden altı yedi hanım ve beyle yürüyerek çıkıyor. Biz, Nihat'la en arkada, kol kola, konuşa konuşa onları izliyoruz.

Mahmure, mebus beyle; Nigar, Methi'yle; Şeküre, henüz pek genç bir çocukla, (Nihat'ın dediğine göre pek zengin bir bankerzade, Yahudi'ymiş) merkeplerde diz dize gidiyorlar. Gözlerimle anlamlı bir işaret yaparak, Nihat'a, "Hâlâ harici celsede misin?" diye soruyorum. Keskin bir kahkahayla, "Hatta orada bile değilim, döndüm," diye alay ediyor.

Aynı şekilde diz dize tepeye çıkan çiftler, şemsiyesini omzuna vurmuş, merkebin ahengiyle aynı tempoda bir hareketle

38 Eşek. (e.n.)

etrafı seyreden kanaatkâr ve filozof tekler birbirlerini takip ediyor, arada neşeli kahkahalar çınlıyor, nükteli sözler savruluyor. Herkes neşe dolu, herkes bir hayhuy içinde...

"O", narin vücudunun bezgin ahengiyle, üç dört metre önde gidiyor ve herkesten ayrı, çamların altında yalnız başına gidiyormuş gibi tek ve yalnız yürüyor.

Acaba ne düşünüyor? Acaba niçin öyle mahzun gidiyor?

Ah, ne olurdu teklifimi kabul etseydi de şimdi biz de kafilenin çiftleri arasında olsaydık! Bu çiftlerin en mutlusu olsaydık!

Çamlar sıkışıp gölgeler koyulaşarak, ortada dolaşan belirgin kokular ruhumuza bütün letafetiyle nüfuz ettikçe, onları bilmem ama kendi hesabıma, derin ve eşsiz bir müzikle sarhoş, kendimden geçiyorum.

O, beni görünce kızarmış ve tebessüm etmişti. Şimdi önümde yürüyor ve bu soluduğum havada onun ciğerlerinden geçerek ilahileşmiş nefis katreler var, başka ne lazım?

Nihayet tepeye varıyoruz. Buranın övgüsünü işitmiş ama bizzat görmemiştim. Dünyanın en bakir, en taze, en eşsiz, en güzel noktası bu tepedir, diyebilirim.

Sıcak öğlenin bütün ağır sessizliği etrafı istila etmiş, üç taraftan Marmara'nın üç ufku gözün alabildiğine serilmiş, deniz gümüş dumanlarla kaplı, gökte tek tük sisler yırtılmış, açılmış.

Kahveci, bu gürültüyü işitince, memnuniyetle sekerek hasırlı sandalyeler, masalar hazırlıyor. Sabahleyin daha erken gelmiş yemekler bir kenarda, uzun bir masada iltifata hazır bir şekilde bekliyordu.

Herkes birbirine takılarak, bin cilve, bin şakayla söyleşirken, ben ona yaklaşıyorum. O zamana kadar görmemiştim. Kucağında, bluzunun içinde ne var, biliyor musunuz?

Silki! Mini mini başını uzatmış, şeytan gözleriyle araştırıyor, kara uzun burnu binbir hareketle kokluyor, etrafını keşfetmeye uğraşıyor.

"Vay, Silki!" diyorum. "Yavrum Silki! Nasılsın, söyle bakayım?"

Sonra kendisine, bir baş eğmeyle, "Bağışlayın hanımefendi, sizden önce onun hatırını soruyorum," dedim.

"Estağfurullah," diyor sadece ve eliyle onu göğsünden çıkararak bana uzatıyor.

Bütün güzel kokusuyla sarhoş olduğu şüphesiz olan o aziz yuvanın hasretiyle köpeği alıyor, öpüyor, kokluyor, yüzüme gözüme sürüyorum. O, benim gösterdiğim bu alakadan pek memnun, o kadar ki, kendisi için bu kadarı olamaz diyebilirim.

"Epeyce büyümüş. Ah, mini mini Silki Hanımcığım! Benim seni ne kadar, ne kadar göreceğim geldi. Bilsen, Bilsen!" diyor, bu sözlere onun için de binbir cihet, binbir anlam katmaya çalışıyorum.

O sırada, yemek masasına saldırı oluyor. Uzaktan sesleniyorlar, "Masaya, masaya!"

İlerliyoruz; ben, bilerek ondan uzak bir yere ilişiyorum. Yemek yediğimiz sürece, o da, ben de sessiz kalıyoruz. Bana, "graslar" sorular soruyorlar. Nerede olduğumu, yokluğumda günlerimi nasıl geçirdiğimi merak eder görünüyorlar. Ama bu uğultu arasında, konuşma karmakarışık, perakende ve birbirinden kopuk sürüyor, bir sırayı koruyamıyor.

Oturduğum yer, deniz yönündeki köşeye denk geldiği için, tepenin iç kısmını ve bütün sofrayı herkesten iyi görüyorum. Müjgan, Silki'yi kucağında tutuyor, ona ara sıra lokmalar yediriyor. Bilmem nasıl oluyor, bir aralık köpeği göğsünden yere bırakıyor. Köpek, masanın çevresinde, küçük hamlelerle sıçrayarak dolaşıyor. Biraz sonra onu, konuşma

arasında birden uzaklaşmış, kahvecinin, kendisi gibi yavru köpeğine yaklaşmış, onunla oynar görüyorum.

Sonra bir an, müthiş bir an! Kahve binasının arkasından, korkunç bir köpek ortaya çıkıyor. Yavruların anası mı, yoksa yabani bir köpek mi? Silki'yi görünce, korkunç bir homurtuyla saldırıyor. Silki'ye atılıyor! Eyvah! Silki gitti! Şimdi parça parça olacak!

Benimle birlikte, bu faciayı birkaç kişi... Vay, o da görüyor! Gözlerinde acı bir çığlık, sıçramak istiyor ama ben ondan önce fırlayıp uçuyorum. Ve felaketten habersiz orada sıçrayan Silki'ye köpekten önce yetişerek kapıyorum. Ama iri köpek, korkunç saldırıdan kendini alamayarak omuzlarıma sıçrıyor. Sağ kolumun pazısında, bir acı hissediyorum. Ancak Silki kurtuluyor. Oh! O salimdir!

Sonra etrafımı alıyorlar. Hanımlar, beyler derin bir heyecan içinde, Silki'yi elimden almak istiyorlar. Ben, vermiyorum; sağ olarak kendisine teslim etmek için, "o"nu arıyorum. Sonunda, aralıkta sapsarı, onu görüyorum. Köpeği uzatıp teslim ediyorum.

"Hayır, hayır bir şeyi yok!" diye haykıranlar var. Nihat soruyor: "Sende bir şey var mı?" diyor. Ceketimin diş geçen tarafı biraz yırtıldığından, beni soruyorlar. Gömlek kana bulanmış bir hâlde görünüyor. Hanımlar telaşta, herkesten bir ses çıkıyor. Kimi, "Belki de kuduzdur!" diyor. Kimi, "Eczaneye, eczaneye götürmeli!" diyor. Kimi de, "Yavru, kesinlikle parça parça olacaktı. Ne atılış!" diyor. Sonunda, davetlilerin arasında bulunan bir doktor, kolumu muayene edip pansuman gerektiğini söylüyor. Nihat, ben ve doktor, iskeleye inmek için yola düzülüyoruz.

Yemek bozulmuş, ben ısırılmışım. Herkeste neşesizlik, herkeste heyecan, herkeste telaş var. Yalnız, yalnız ben mutluyum. Hem de ömrümde hiç olmadığım, hiç kimsenin hiçbir fırsatta olmadığı kadar ilahi bir saadetle mutluyum. Silki'yi ölümden, onu kederden kurtardım.

Ah, ben olmasaydım ya da görmeseydim, Silki şu anda kan içinde kalacak, şüphesiz telef olacaktı. Onun için bu, ne derin üzüntü ve matem olurdu.

Ruhum bu mutluluğun ahengiyle titrek bir hâlde, iskeledeki eczanede yaranın sarılmasına, öbür teferruatlara kayıtsız kalıyorum. Doktor, dinlenmemi tavsiye ediyor. Nihat, benden Büyükada'ya gidip onların dönmesini sükût içinde beklememi istiyor. Ben, yine Büyükada'ya mı?

Ama irademe gevşeklik gelmiş, mutluluğumdan yumuşamış, itiraz edemiyor, düşünemiyorum. Beni bir sandala bindiriyorlar. Nihat, birlikte gelmek istiyor ama ben, ısrarla yalnız gideceğimi söyleyerek denize açılıyorum. Sandala benzersiz bir mutluluk sarhoşluğu içinde, uyuşarak dalıyorum. Mutluluğum o kadar sonsuz ki, başka bir şey düşünemiyorum. Kendimden geçmiş bir hâlde, memnun, mutlu, akşama kadar otelde Nihat'ı bekliyorum.

Erken dönüyorlar. Graslar, Methi ve mebus beyler ve "o", beraber, ailece beni görmeye geliyorlar. Bu samimi ziyaret sırasında, bütün emelim onun gözlerini görmek, onlardaki anlamı okumak. Her ne kadar derin bir coşkunlukla teşekkür ediyorsa da, beklediğim küşayişi[39] bulamıyorum. Ve tekrar çöküntü başlıyor.

Nihat, Burgaz Belediye Çavuşu'nun, köpeği müşahede altına aldıracağını söylüyor ama ben, bütün bunlara uzağım. Yalnız, acaba bu olay onun aleyhimdeki hissiyatına zerre kadar olsun tesir edecek mi? İşte şimdi beni meşgul eden yegâne nokta. Beni yalnız bırakarak hepsi çıkıyorlar. İşte yalnız ve yine bedbahtım.

***

Akşamüstü, epeyce geç bir saatte, Nihat'ın tembih ve ısrarıyla bizim köşke hiç uğramayıp otelde, Nihat'ın terasında uzanmış, uyuşmuş bir hâldeyim.

39 Açıklık, ferahlık. (e.n.)

Arkamda, bir hareket hissediyorum.

Başımı çeviriyorum. Aman ya Rabbi, o! Yalnız! Tek başına, o!

Çok heyecanlı görünüyor ve titriyor. Rengi soluk, dudakları kuru. Yanımdaki koltuğa ilişip heyecanı her kelimede yükselerek, titreye titreye, "Arzu ettiğim gibi teşekkür için, yalnız olmanızı istedim. Bugün Silki için yaptığınız fedakârlıktan dolayı size ölünceye kadar minnettarım ve ölünceye kadar minnettar olacağım, Pertev Bey," diyor.

Ben, bir iki anlamsız söz mırıldanmak üzereyken, birden gözlerine yaşlar dolarak, "Ben, sizi hiç anlamadım. Ne kötü davranışlarda bulundum. Düşünüyorum da, kendimi size nasıl affettireceğim? Acaba mümkün mü?" diye sızlanıyor.

Uzanan ellerini, ellerimin içine aldım. Ben de titreyerek ve gözlerim yaşlı, "Siz affedecek bir şey yapmadınız, Müjgan Hanım," diyorum. "Bütün yaptıklarınız sizi bana daha kıymetli tanıttığı için, ben daha memnunum. Affettirmek için değil, mutlu etmek ve mutlu olmak için eşim olmayı kabul etseydiniz..."

Silkiniyor, "Ben, o büyük saadete hiç layık değilim," diye mırıldanıyor.

"Sizi, sizden daha iyi anladım, Müjgan Hanım," diyorum. "Siz değil, asıl ben sizin yüksek ve temiz ruhunuza layık değilim."

Ve yalvarıyorum: "Beni reddetmeyin Müjgan Hanım, reddetmeyin! Sizsiz yaşamayacağım!"

Yumuşadığını, kabul edeceğini görerek daha coşkuyla ve taparcasına, "Kabul ediyorsunuz, eşim olmayı kabul ediyorsunuz, değil mi?" diyorum.

Eli cllerimde, dizi dizimin yanında, başını acındırıcı bir şekilde eğerek, "Mademki istiyorsunuz, size itaat etmek

için," diyor. Elini bütün sıcaklığımla sıkarak eğiliyor ve ısrar ediyorum: "Yalnız, yalnız onun için mi? Bana karşı kalbinizde hiç, hiçbir his yok mu?"

Pespembe oluyor. Yüzünün mazlum ifadesi, bir mahcup buğusuyla kaplı, gözleri hayran olunacak bir tasdik tebessümüyle dalgalı, başını eğip yere bakıyor. Elini dudaklarıma götürüyorum. Öpüyorum, öpüyorum, öpüyorum...

***

Gece yemekten sonra, aramızda verdiğimiz karara uygun olarak, rahatsızlığımı unutup biraz geç vakitte, köşklerine gidiyorum. Müjgan'ı çamlıkta, beni bekler buluyorum. Bütün salon, misafirlerle dolu. Evin en acar[40] hizmetçisini içeri gönderip haber veriyoruz, "Pertev Bey'le, eşi Müjgan Hanım!"

Hayret çığlıkları ve kahkahalar çınlıyor. Biz el ele, içeri giriyoruz. Şiddetli alkışlar ve tebrikler eşliğinde herkes bize doğru geliyor. Kutlamalar ve mutluluk!

Evet, gerçi pek çetin bir böğürtlendi; bin güçlükle elde ettim ama bir defa ele geçince, o kadar yumuşak huylu, o kadar sabırlı ve söz dinler, o kadar hayranlık uyandıran bir eş oluyor ki!

Evet, saadetler ve bitmez tükenmez saadetler...

Kadıköy, 1925

40 Gözü pek, yiğit, atılgan. (e.n.)